DOĞAN KARDEŞ

SAYI 36, EYLÜL 1991, YIL:3, AYLIK DERGİ, KDV DAHİL 8.000 TL

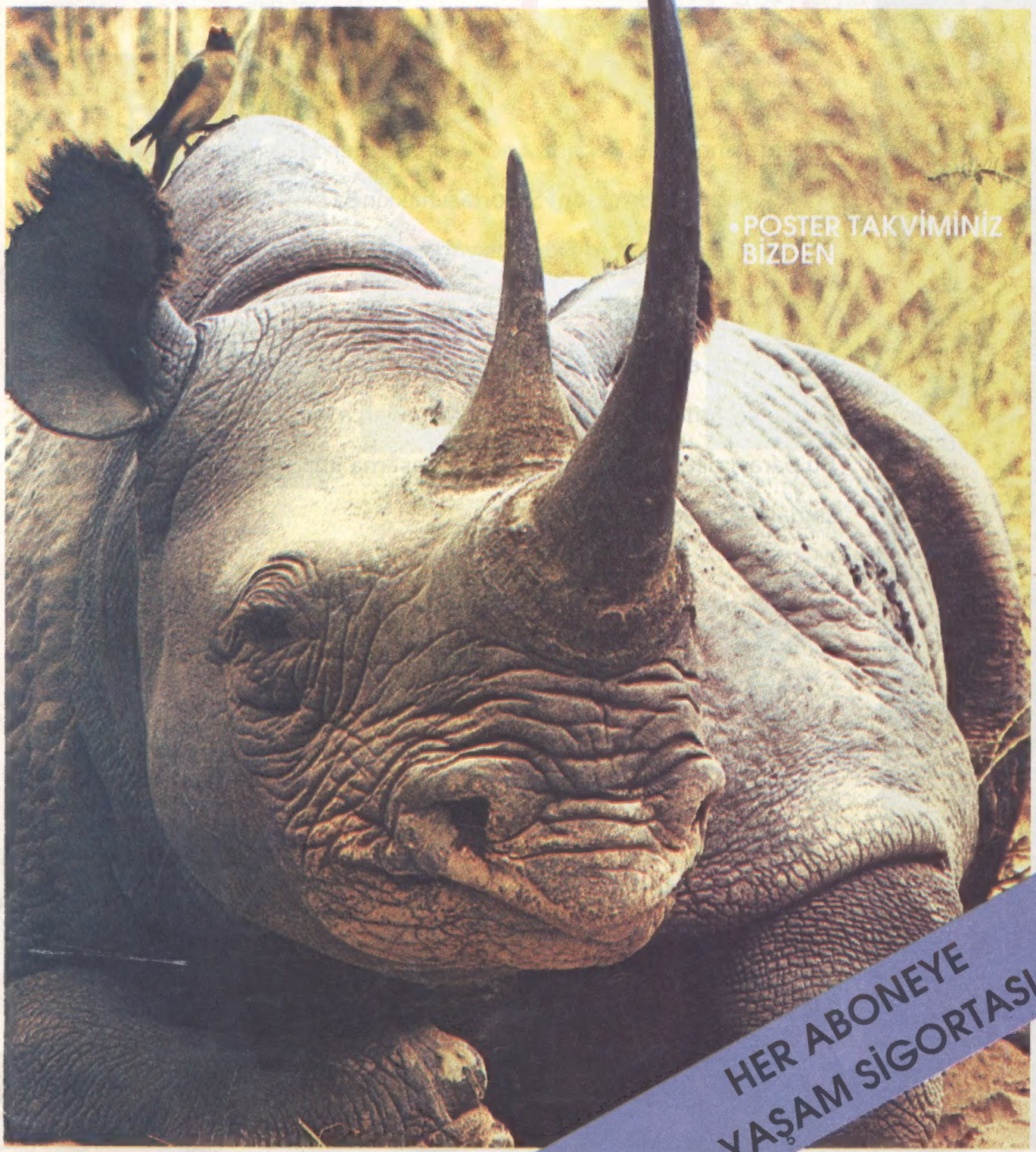

• POSTER TAKVİMİNİZ BİZDEN

HER ABONEYE YAŞAM SİGORTASI

Çocuklar! Büyüdüğünüzde çok çok paranız olsun ister misiniz?

O halde annenize, babanıza söyleyin, hemen Halk Yaşam Sigorta'yı arayıp, Yeni Süper Yaşam Sigortası hakkında bilgi alsınlar!.. Sizi Yeni Süper Yaşam Sigortalı yapsınlar!.. Geleceğinizi güvence altına alsınlar.

Böylece siz eğitiminizi tamamladığınız, iş kurmayı planladığınız, kısaca yaşama atıldığınız yıllarda milyarlarca liranın sahibi olun... Bu parayı dilediğiniz gibi kullanın... Yaşama güven içinde, sağlam adımlarla başlayın!

Halk Yaşam Sigorta

- Yeni Süper Yaşam Sigortası hakkında bilgi almak için Halk Yaşam Sigorta Merkez ve Bölge Müdürlükleri'ne, yurt çapında yaygın Halk Yaşam Sigorta Acenteleri'ne ya da herhangi bir Yapı Kredi Şubesi'ne başvurmak yeterlidir.

Flaş ★ Flaş ★ Flaş ★ Flaş ★ Flaş ★ Flaş ★ Flaş

10 BÜTÜN KUTULAR BOŞ

Bahadır İşler, son üç çizgi romanında, yaşamını çalışarak sürdüren, okuma olanağı bulamayan arkadaşlarımızı çizdi. Bu kez de konu çalışan çocuklar: Çöplüklerden çöp ayıklayan arkadaşlarımız.

19 SORU SORMASINI BİLMEYEN ÇOCUK

Emekli matematik öğretmeni Adnan Çakmakçıoğlu'nun yazıp, Ahmet Keskin'in resimlediği öyküde, sözcüklerle oynayan, onları bozup çarpıtan bir arkadaşımız anlatılıyor. Burcu, zıplama yarışması yapan arkadaşlarına, "Neden uçuyorsunuz?" diye soruyor; top oynamak istediğinde arkadaşlarına, "Siz toplatmak ister misiniz?" diyor. Sözcüklerle oynayıp şaka yapıyor. Ama arkadaşları bunu sezinleyemiyorlar...

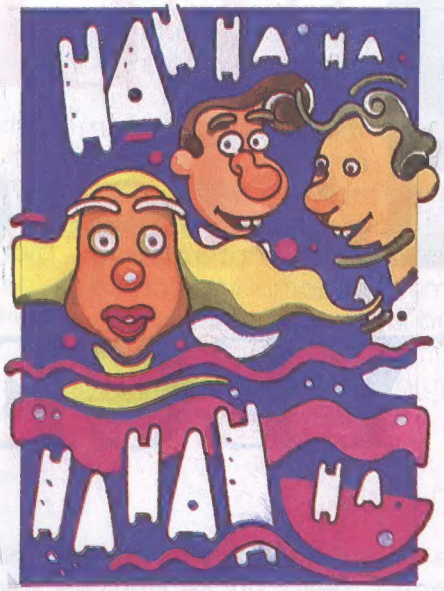

36 İSTANBUL'DAN PATARA'YA UZANAN DOSTLUK ELİ: CARETTA'LAR İÇİN ELELE

Akdeniz kıyılarında yer alan Patara, Caretta Caretta'ların yumurtlamak için geldikleri plajlardan biri. İki liseli arkadaşımız ve öğretmenleri, Patara'da Caretta Caretta'lar üzerine bir araştırma yaptılar. Arkadaşlarımızın bu araştırmalarını üç sayı boyunca dergimizde okuyabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

4 Elbet Bir Gün Büyüyeceğim

6 Doğan Kardeş Aboneleri Artık Geleceğiniz Güvencede.

10 Bütün Kutular Boş: Çizgi roman. Çizer: Bahadır İşler.

14 Canlıların Sırları: Fil Uykusu, Hava Tahmincisi Kırlangıçlar, En Zehirli Yılan, Nüfus Planlaması

16 Bizi Yaşatan Doğa:Sarkık Derili Kara Gergedan

19 Soru Sormasını Bilmeyen Çocuk: Öykü. Yazarı:Adnan Çakmakçıoğlu

22 Eski Konak: Öykü. Yazarı:Adnan Özyalçıner.

27 İvon ile İven: Çizgi roman

36 İstanbul'dan Patara'ya Uzanan Dostluk Eli: Caretta'lar İçin Elele

41 Bil, Bul, Eğlen

44 Posta Kutusu

46 Kel Hasan

DOĞAN KARDEŞ

1945'TEN BERİ TÜRK ÇOCUKLARININ DERGİSİ
Sayı 36, Eylül 1991

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti. Adına Sahibi: Ömer KAYALIOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür: Turhan ILGAZ

Müessese Müdürü: Aydın UNGAN

Yazı İşleri Müdürü: Nevzat BASIM
Sanat Yönetmeni: Erdoğan UĞURLU
Yayın Danışmanı: Doç. Dr. Türkel MİNİBAŞ
Yazı İşleri : Selda BAYBARA, Ayşegül KOŞAN, Sema Polat ÖĞÜT
Grafik Uygulama: Zeynep ARSLAN, Behice BALTA, Tansel BAYBARA, Zahide GÖREN
Reklam ve Halkla İlişkiler Müdürü: Metin MERİÇBOYU
Pazarlama ve Satış Müdürü: A.Avni ÇAĞIRIR
Abone ve Bilgi İşlem Figen MANGALTEPE
Baskı: Media Print
Dağıtım: Hürbasın

İlan Koşulları:
Arka Kapak : 5.000.000.- TL
Kapak İçleri : 4.500.000.- TL
İç Sayfalar : 4.000.000.- TL
İnsört : 6.500.000.- TL
Fiyatı : 8000 TL (KDV Dahil)
KKTC Fiyatı: 12.000 TL
Abone Bedeli (yalnız 1 yıllık): 70.000 TL
Taahhütlü Gönderi: 115.000 TL
Yurt Dışı: 27 $ - 40 DM

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti.
Yeniçeriler Cad. Sinekli Medrese Sk. No:1, Kat:3
Beyazıt-İSTANBUL

Telefon: 516 93 23 - 516 85 32 - 516 89 83 Fax: 516 13 51

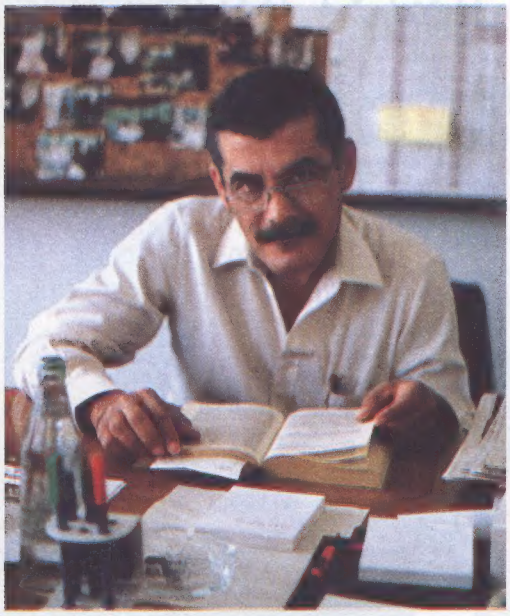

Turhan ILGAZ

"ELBET BİR GÜN BÜYÜYECEĞİM"

Merhaba,

Bundan böyle, her ay sizlere bu köşeden bir şeyler söyleyeceğim... Kendi düşüncelerimi değil elbette... Bazen kendi düşüncelerimi de söyleyebilirim.. Ama, asıl, sizlerin DOĞAN KARDEŞ'e söylediklerinizi üzerinde söyleşmek, amacım...

Bu köşenin adının "ELBET BİR GÜN BÜYÜYECEĞİM" olmasını öneriyorum. Bu, I. Ulusal Çocuk Kurultayı'na katılan delegelerimizden birinin ürettiği bir SLOGAN.. Ve hepimizin çok hoşumuza giden, hepimizin benimsediği bir slogan oldu. Hem, etkin olup, birşeyler yapabilmek için bir an önce BÜYÜMEK arzusunu dile getiriyor... Hem de, için için, "BEN BÜYÜDÜĞÜMDE, ÇOCUKLUĞUMU UNUTMAYACAĞIM" mesajını veriyor.

● İYİ HABER KÖTÜ HABER...

Bu ilk yazıda, size bazı haberler iletmem gerekiyor. Ama önce bir fıkra anlatmak istiyorum. Belki de, bazılarınız biliyorsunuz...

Çok eskiden, gemilerin küreklerle yürütüldüğü çağlarda, kürekleri "Forsa" adı verilen esirler çekerdi.

İşte böyle bir gemide, forsaların başı gelip, zincire vurulmuş zavallı esirlere şöyle demiş:

—Hey! Bana bakın. Size iki tane haberim var. Birisi iyi, diğeri kötü. Önce iyi haberi söylüyorum: Kaptan emir verdi, bugünkü tayınınızı iki katına çıkartıyoruz.

Yarı aç yarı tok kürek çeken esirler, günlük yiyeceklerinin iki katına çıkacağını duyunca sevinçle bağırışmışlar.

Forsa başı susturmuş onları:

—Şimdi de kötü haberi vereyim: Kaptan su kayağı yapacak!

Ben önce kötü haberle başlayacağım.

DOĞAN KARDEŞ'in fiyatını 8000 liraya çıkarmak zorunda kaldık. Nedenini bileceksiniz: Kâğıt fiyatları durmadan artıyor, baskı fiyatları durmadan artıyor. Kaliteli bir derginin gerçekleştirilmesi için gerekli işlemlerin tümünün fiyatları durmadan artıyor... DOĞAN KARDEŞ'i beğendiğiniz niteliğiyle yaşatabilmek için fiyat artışı yapmak kaçınılmazdı.

Ama, bir düşünün, ayda OKUMAK amacıyla harcanacak 8000 lira sizce çok mu?

Babanız, anneniz size harçlık veriyor değil mi?

Peki babanız ya da anneniz, ya da her ikisi, sigara içerler mi? Eğer içiyorlarsa, ayda iki paket daha az sigara içerek, bu fiyat farkını karşılayabilirler.

Bu hesap, bana pek de mantıksız gelmiyor. Ne dersiniz?

İyi haber (ler)'e gelince...

Şimdi DOĞAN KARDEŞ'e abone olmak, çok daha avantajlı!

Çünkü, aboneler, bir yıl boyunca dergilerine sahip olmak için 96.000 lira değil, 70.000 lira ödeyecekler. Bu bir... İkincisi, 'KARDEŞ CARD'la pekçok gereksinimlerini indirimli fiyatlarla karşılıyorlar. Ve asıl önemlisi, ayrıntısını bir sonraki sayfada göreceğiniz gibi, geleceklerini güvence altına alan YAŞAM SİGORTASI'na sahip oluyorlar...

DOĞAN KARDEŞ, Ekim ayında dördüncü yaşına giriyor. Ekim'de yepyeni, daha da güzel, daha da değişik, cıvıl cıvıl bir dergi bulacaksınız.

Dördüncü yaşımızla beraber, DOĞAN KARDEŞ KİTAPLIĞI da hem size, hem ebeveynlerinize yönelik, yoğun bir yayın faaliyeti ile çeşitlenecek, büyüyüp gelişecek.

Bu arada, hepinizin çok sevdiğini bildiğim çizgi roman kahramanımız KAHRAMAN OZAN HÜGO'nun yeni serüveni, TANRI'NIN "ELMA" SI çıktı. Bu yeni serüven gerçekten enfes. Ben bayıldım...

Yayın dışı etkinliklerimiz sürüyor, sürecek.

Bu yılki İZMİR ULUSLARARASI FUARI'nda, DOĞAN KARDEŞ'in harika bir pavyonu var. Fuar süresince satranç turnuvaları düzenlendi, **"Kâğıtları çöpe atmayın, yeniden değerlendirilmek üzere toplayın"** kampanyası başlatıldı.

I. Ulusal Çocuk Kurultayı'nın Ege Bölgesi delegeleri de bir "Bölgesel Toplantı" yaptılar. Eğitim olayını tartıştılar ve Yerel Yönetimlerden beklentilerimizi, Egeli Belediye Başkanlarına duyurdukları bir panel gerçekleştirdiler.

Benzer toplantılar, diğer bölgelerimizde, o bölgelerin delegeleri ile sürdürülecek.

Kurultayımız'ın 30 dakikalık video filmi de hazırlandı.

I. Ulusal Çocuk Kurultayı'nın ne yaptığını, nasıl çalıştığını merak eden, izlemek isteyen kardeşlerimize kasetleri nasıl edinebileceklerini ayrıca duyuracağım.

Ama bütün kardeşlerimizin izniyle, kurultay delegelerimize bu kasetlerden birer tane armağan edeceğimizi burada açıklamak istiyorum.

Hepinize sevgiler. Yeni öğretim yılında en kocaman başarılar...

(Mektuplarınızı bekliyorum. İstediğiniz konuda yazabilirsiniz.)

Yeni Hügo albümünü de çok seveceksiniz.

DOĞAN KARDEŞ ABONELERİ, ARTIK GELECEĞİNİZ GÜVENCEDE...

Sevgili arkadaşlar,

DOĞAN KARDEŞ abonelerinin bundan böyle çok önemli bir ayrıcalıkları daha var: Yaşam Sigortası!..

Hepiniz, sigortanın ne anlama geldiğini, sigortacılığın ne olduğunu biliyorsunuz. Bir insanın ya da bir varlığın (mal varlığı, eşya vb.) sigortalanması, onun, olası veya beklenmedik tehlikelere, zararlara karşı güvence altına alınması demektir.

Örneğin, derginizin basıldığı kâğıt, çok büyük miktarlarda ve büyük paralar ödenerek sağlanmaktadır. Bu kâğıt, satıcı firmadan DOĞAN KARDEŞ'e ulaşana kadar, uğrayabileceği çeşitli zararlara karşı (yangın tehlikesi, yağmura maruz kalma tehlikesi gibi...), taşıyıcı firma tarafından sigorta ettirilir.

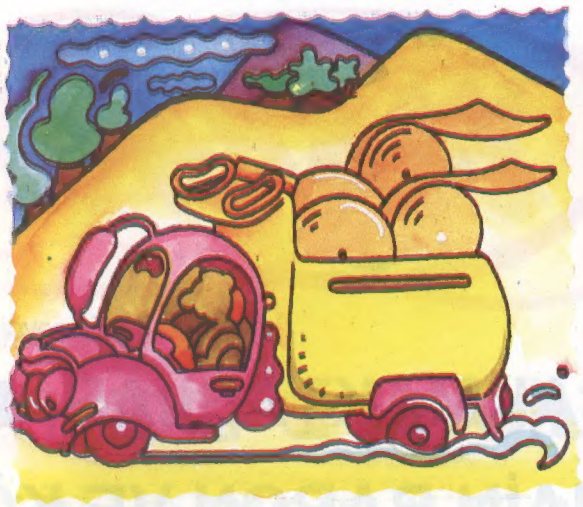

Yine, örneğin, I. Ulusal Çocuk Kurultayı'na katılan tüm delegelerimiz, yuvalarından ayrıldıkları andan başlamak üzere, yeniden evlerine dönene dek, bizlerle geçirdikleri süre boyunca sigorta ettirilmişlerdi...

Kısacası, sigorta, bizleri ve bize ait şeyleri korumak amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir.

Ancak...

DOĞAN KARDEŞ'in abonelerine sunduğu bu yeni olanak, yalnızca onları ve yakınlarını korumak amacını taşımıyor.

DOĞAN KARDEŞ-HALK YAŞAM SİGORTA işbirliği, abonelerimiz için sürekli bir güvence de oluşturuyor: YENİ SÜPER YAŞAM SİGORTASI ile bugününüz güvencede, öğrenim hayatınız güvencede, geleceğiniz güvencede...

Yapacağınız tek şey, ön başvuru formunu (derginizin ekinde bulacaksınız) doğru ve eksiksiz bir şekilde ebeveyninize doldurtup, imzalattıktan sonra, abone formunuz ve abone bedelini yatırdığınıza ilişkin banka dekontu ile birlikte bize göndermeniz...

DOĞAN KARDEŞ, abonelerinin Yaşam Sigortası işlemini yapıyor ve ilk primi ödüyor.

DOĞAN KARDEŞ aboneliğinizle birlikte, YENİ SÜPER YAŞAM SİGORTANIZ da başlamıştır...

Sevgili arkadaşlar,

Bu ayrıcalığı sürdürmek, ondan sonra artık sizin ve büyüklerinizin kararına kalıyor.

DOĞAN KARDEŞ'in sizden ve ön başvuru formunu doldurup imzalayacak büyüklerinizden bir tek dileği var: Formda istenen bilgilerin doğru ve eksiksiz verilmesi.

Çünkü, sizin yerinize sigorta formunu dolduracak büyüğünüzün sağlık yönünden herhangi bir sorunu olmaması çok önemli. Sağladığı onca güvenceye karşın, önemli riskler üstlenen sigorta şirketlerinden, nasıl ki kırık bir antika vazoyu, kazaya karşı sigorta etmesini bekleyemezsek, ciddi sağlık sorunları olan kişileri de Yaşam Sigortası yapmalarını bekleyemeyiz.

RAKS
S U

YABBA-D

En sevdiği

ÇAKMAKTAŞLAR

HAİN BARON VE KÖ

Dinazorlar, orman
50 veya 90 dakikalık kasetlerde muhteşem öyküler. He

SADECE R

©1991 Hanna-Barbera Productions, Inc.

Hanna

SOTEK
N A R

ABBA-DOO!

kahramanlar

AYI YOGİ ■ JETGİLLER

PEĞİ ■ BICIR İLE GICIR

ostları, uzay araçları
aştaki çocuklar için! Bütün seçkin Raksotek satıcılarında.

KSOTEK'TE!

Barbera®

Türkiye Genel Satıcısı:
Raks Sanat Ürünleri
Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Kore Şehitleri Cad.
Mithat Uluünlü Sok.
No:27 Zincirlikuyu/İstanbul
Tel:174 29 38

BÜTÜN KUTULAR BOŞ

BAHADIR İŞLER

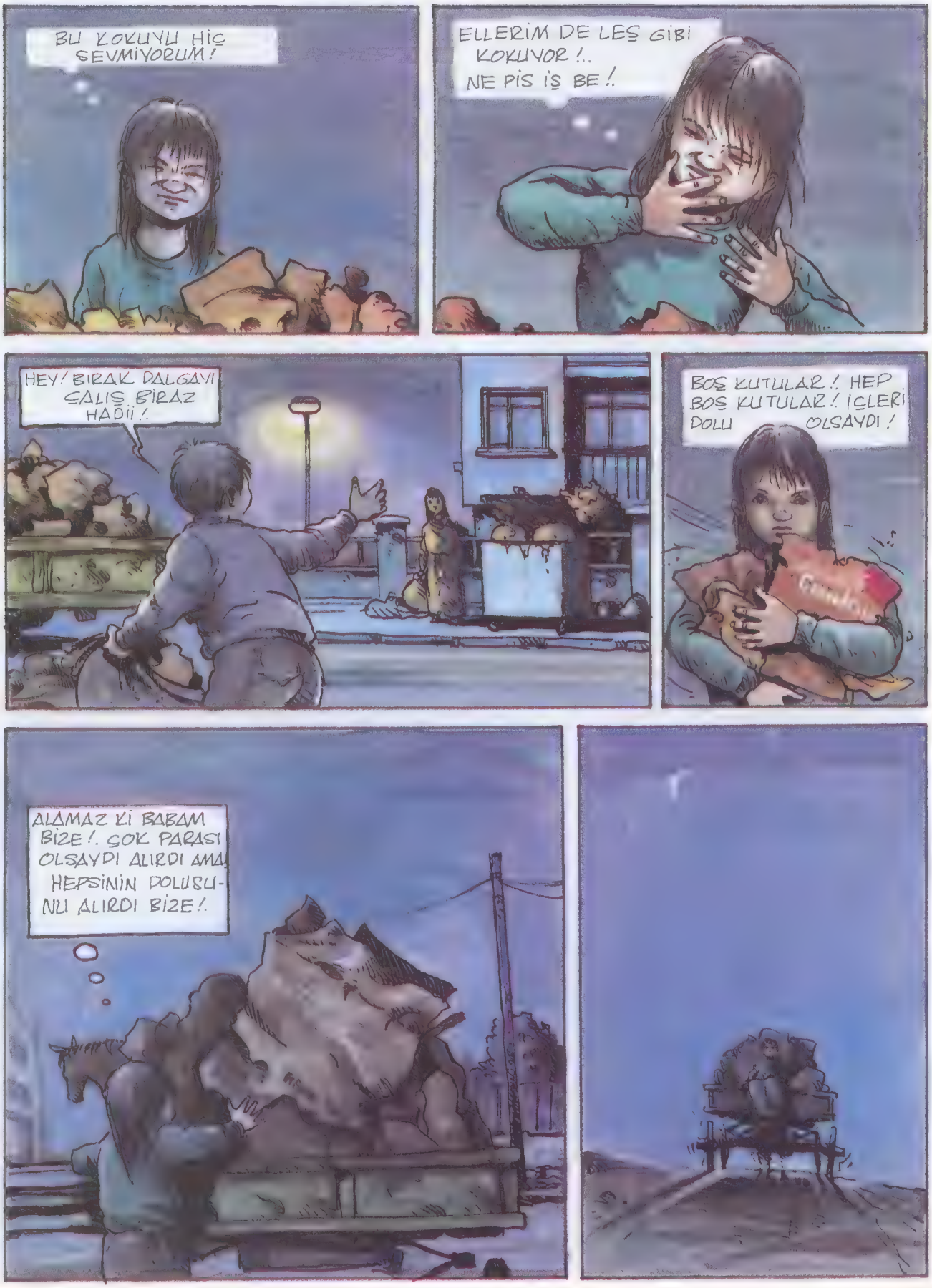
BU KOKUYU HİÇ SEVMİYORUM!
ELLERİM DE LEŞ GİBİ KOKUYOR!.. NE PİS İŞ BE!
HEY! BIRAK DALGAYI ÇALIŞ BİRAZ HADİİ!
BOŞ KUTULAR! HEP BOŞ KUTULAR! İÇLERİ DOLU OLSAYDI!
ALAMAZ Kİ BABAM BİZE!. ŞOK PARASI OLSAYDI ALIRDI AMA HEPSİNİN DOLUSUNU ALIRDI BİZE!

HEY?
HEY! VAY CANINA! HEPSİ DE DOLU BUNLARIN!..
BİR SÜRÜ ŞEY VAR BURADA!
BUNLARIN BİRAZINI DA KOMŞULARA DAĞITIRIM! ONLARDA SEVİNSİN!
TAMAM İŞTE!..

SABAH BUNLARI BULUNCA HEPSİ ÇOK ŞAŞIRACAK HERHALDE!
TAAK
HIŞ N'OLUYOR?
OLAMAZ!. RÜYA GÖRMÜŞÜM!.
BÜTÜN KUTULAR BOŞ!

HAYVANLARIN SIRRI

Hazırlayan: Erdoğan SAKMAN

FİL UYKUSU

Uyumaya hazırlanan Asya filleri (Elephas maximus) kendi aralarında anlaşmak için özel ses ve işaretler kullanırlar. Uyuma haberi alan sürü başı erkek fil, çevreye yeteri kadar nöbetçi fil yerleştirir ve diğerlerinin uykuya başlamak üzere olduklarını gördükten sonra yere çökerek uykuya dalmaya çalışır. Uykularında fillerin bazen boru sesi çıkardıkları hatta bağırdıkları, çığlık attıkları olur.

HAVA TAHMİNCİSİ KIRLANGIÇLAR

Hava tahminleri gittikçe daha büyük bir isabetle yapılmaktadır. Fakat bu tahminler oldukça geniş bölgelerdeki hava durumunu bildirmektedir. Bu sebeple, insanlar çevrelerindeki canlı cansız şeylerden yararlanarak hava tahmini yapmaktan vazgeçememişlerdir. Romatizmalı veya sinirli insanlar şikayetlerinin artması halinde gelecek gün veya günlerin iyi ya da kötü olacağını söyleyebilirler. Hayvanlarda da bir gün sonraki havayı tahmin yeteneği vardır. Bir fırtınadan önce bütün hayvanlar huzursuzdurlar. Kırlangıçların (Hirundo rustica) yükseklerde uçmaları, iyi havanın habercisidir. Bunun sebebi şudur: Sineklerle tatarcıklar kuru havada yükseklerde uçarlar. Daha ağır olan nemli hava hafif vücutlarına basınç yaptığından aşağılara inmek zorunda kalırlar. Kırlangıçlar da bu böcekleri kuru havada yükseklerde, nemli havada yeryüzüne yakın yerlerde kovalarlar.

EN ZEHİRLİ YILAN

Yılanlar (Serpentes) avlarını üç ayrı şekilde yakalar ve yutarlar. Zehirsiz yılanlardan bazıları aniden avlarının üzerine atılır, dişleriyle yakaladıktan sonra da güçlü boyun kaslarının özel hareketleriyle yutarlar. Bunların sayıları azdır ve bütün yılanların yüzde birini oluştururlar. Yılanların yüzde yetmiş kadarı avlarının vücuduna dolanarak sıkar, öldürür ve önce başlarını yutarlar. Yılanların yüzde 29 kadarı avlarını üst çenedeki iki zehir dişinin yanlarındaki deliklerden akıttıkları zehirle öldürür ve sonra yavaş yavaş yutarlar. Zehir dişlerinin uzunluğu bazen dört santimetreyi bulur. İçlerindeki kanal zehir bezlerine bağlıdır. Yılan ısırdığı zaman bezlerin kasları büzülür (bastırılmış olur) zehir diş kanalına oradan da avın deri altına ulaşır. Yılan zehirleri enzimlerle proteinler karışımıdır. Ya merkezi sinir sistemini felce uğratır ya da kanı pıhtılaştırarak dolaşımı durdurur, ölüme veya hareketsizliğe sebep olur. En zehirli yılanlar: Kara Mamba (Dendrospis angusticeps), Gagalı deniz yılanı (Enhydria schistosa), Taypan (Oxyuranus scutulatus), Doğu Kahverengi Yılanı (Crotalus adamaneus) ve Kral Kobra.

NÜFUS PLANLAMASI

İnsanlar arasında olduğu gibi hayvanlar dünyasında da aşırı çoğalma (Nüfus artışı) gerilim ve bunalımlar yaratır. Şempanzelerden Pan troglodytes bazı dönemlerde, özellikle iyi beslendikleri hayvanat bahçelerinde hızla ürerler. Gün gelip de kafes yeterince kalabalıklaştığında yer yerinden oynar ve birbirlerine saldırmaya başlarlar. Küçükler küçüklüğünü, büyükler büyüklüğünü unuturlar. Çevreyi kulakları sağır eden çığlıklar sarar, tutam tutam kıl topakları havada uçuşur. Çekilip yırtılan kulaklardan, ısırılan yaralardan kanlar akar. Herşeyi paylaşanların artmasıyla bireylerde oluşan gereği gibi yaşayamamak korkusu, bu saldırı ve ölümlerin sebebidir. Maymunlar ile insanların duyguları arasında büyük benzerlikler bulunmakla birlikte, düşünme yetenekleri karşılaştırılamaz. İnsanların üstünlüğü, akıllarını kullanabilmeleridir. Kaynakların arttırılamaması problemine insanların akıllarını kullanarak buldukları çözüm, nüfus planlamasıdır. Bu konuda aklın kullanılmaması halinde toplumda neler olabileceğini gösteren en çarpıcı örnek, şempanze topluluklarıdır.

SARKIK DERİLİ KARA GERGEDAN

Gergedan derisinin sarkık olmasının gerekçesini Afrikalılar ilginç bir söylenceyle açıklarlar. Derisini dikmek için aldığı iğneyi kaybeden gergedan, dikiş için diken kullanınca derisi sarkık olmuştur. ▼

Sinema ya da televizyonda bir kara gergedanın ormanda Land Rover cipe saldırdığını ve onu eleğe benzettiğini gördünüz mü? O sırada çoğunlukla eli silahlı bir adam ortaya çıkar ve gergedanı öldürür. Ama gerçekte kara gergedan böylesine büyük bir cezayı hak etmemiştir. Her ne kadar korkunç görünse de, amacı kendisini izleyen cipi yalnızca korkutmaktır.

Kifaru Söylencesi

Afrikalılar gergedana "Kifaru" derler. Kifaru, onların dilinde "aptal" anlamına gelir. Aslında çok da haksız sayılmazlar. Çünkü gergedanlar bazen gerçekten çok aptal görünür. Ama bunun oldukça ilginç bir nedeni var: Zavallı hayvan neredeyse kör denecek kadar miyop!

Eskiden beri Afrika'da gergedanlara ilişkin bir söylence anlatılır:

"Bir zamanlar Kifaru'nun hiç postu ve tüyleri yokmuş. Derisini dikmesi için ona iğne verilmiş. Ama o iğnesini yere düşürmüş. Bulabilmek için toprağı eşelerken yanlışlıkla iğneyi çalılığın içine itmiş. Bu nedenle derisini bir dikenle dikmek zorunda kalmış. Diken, yeterince iyi dikemediği için de derisi sarkık olmuş. Gergedan, iğnesini birinin çaldığını düşünmüş. Hırsızı bulmaya karar vermiş ve gördüğü herşeye saldırmaya başlamış."

Gergedanın kulağı ve burnu çok gelişmiştir. İyi göremediği için dünyası sesler ve kokulardan oluşur. Bir dal çıtırdasa (bu dala kendi basmış olsa bile) ya da bir fare koşup gitse hemen dikkat kesilir. Nedir bu? En iyisi gidip yakından bakmak. Gergedan bakmak için kamyon gibi ilerler. Bu korkunç yürüyüş, onun çok saldırgan olduğu sanısını yaratır.

Elbette kızdırılırsa pekçok canlı gibi kara gergedan da saldırabilir. Kızgın bir Kifaru; bir arabaya, hatta kamyona ciddi hasarlar verebilir. Kızdırıldığında bir Afrikalı yabanıl inek ya da bufalo da böyle davranabilir.

Kendi büyük, gözleri küçük

Gergedanın gözleri küçüktür ve domuzda olduğu gibi kafasının iki yanındadır. Önündeki hiçbirşeyi göremez. Yalnızca sa-

▲ *Kene kuşları, gergedanla birlikte yaşarlar. Gergedanın postunda yaşayan keneleri yiyerek beslenirler.*

ğında ve solunda olan şeyleri görebilir. Önünü görebilmek için koca kafasını bir sağa, bir sola çevirir.

Eğer önünde birşey olduğuna karar verirse, saldırır. Bunu yaparken de kafasını aşağı indirip görmeden koşabilir. Koşarken ardında toz bulutu bırakır. O sırada hızı saatte 45 km.'ye dek ulaşabilir. Durumun ürkütücülüğünü arttırmak için homurdanır. Çoğunlukla hedefinin 3 metre uzağına ulaşır. Bazen birkaç metre koşup durur. Neye saldıracağını anımsamak istercesine çevresine bakınır. Ya da paniğe kapılıp homurdanarak kaçar.

Gergedanlar toynaklı hayvanlardır. Yani atlarda olduğu gibi geniş ve kalın bir tırnakla çevrili üç parmağı vardır. Koşarken bu üç parmağın yalnızca birini kullanır. Bu, ortadaki geniş parmaktır. Yanlardaki iki küçük parmağın ona çok az yararı dokunur.

22 kilo doğan bebek

Bir hamile gergedan tam 18 ay boyunca yavrusunu karnında taşır. Bu sürenin sonunda; 22 kg ağırlığında, 50 cm uzunluğunda şişko bir bebek doğar. Doğumdan bir saat sonra bebek kalın bacaklarının üzerine kalkar ve ayakta durmaya başlar. Çevresini, annesi ve babası gibi çok az görebilmektedir. Meraklı yavru, dünyayı tanıyabilmek için koklayarak ve dinleyerek ortalıkta dolanır.

Bebek, yaşamının iki ya da dört yılını annesiyle birlikte geçirir. İlk önceleri annesinin sütüyle beslenir. Sonra yavaş yavaş annesinin yiyeceklerine ortak olmaya başlar. Bir yavru, 5 yıl sonunda yetişkin bir gergedan olur. O şişko bebeğin yerini 550 kg ağırlığında, 3.75 m. uzunluğunda 1,5 m. yüksekliğinde bir dev alır.

Demir gibi mide

Gergedanların mideleri metalle kaplanmış gibidir. Çünkü yedikleri yiyecekler insanın tenine dokunsa yakar ve su toplatır. Örneğin Euhorbia adlı ağacın yapraklarındaki özsu, insanın cildinde ciddi derecede su toplanmasına neden olur. Ama Kifaru onları büyük bir zevkle yer. Candelbra ağacı gergedanın bir başka sevdiği yiyeceğidir. Bu ağacın özsuyunu yerliler avlanmak için zehirli ok uçları yapmada kullanırlar. Bunca zehirli bir madde gergedanın de-

mir gibi midesinde hiçbir rahatsızlık yaratmaz.

Kifaru'nun yemek saatleri, serin sabah ve akşam saatleridir. Bunun dışında kalan zamanlarda, genellikle tozlu yerlerde yatıp uyuklar. Onu yalnızca üzerinde gezinen kene kuşlarının kulak tırmalayıcı ötüşleri uyandırabilir. Bu kuşlar, gergedanla dosttur. Onun kalın postunda yaşayan keneleri yiyerek beslenir. Bir tehlike olduğunda çıkardığı seslerle onu uyandırır. Uyanan Kifaru, ayağa kalkar ve kendini ünlü saldırısına hazırlar. Ya da panik içinde, kaçar.

Saç ilaç olamaz!

Gergedanların tek düşmanı insanlardır. İnsanlar yüzyıllarca gergedan boynuzunun güçlü bir ilaç olduğuna inandılar. Toz haline getirilmiş boynuzu içen yaşlı erkeklerin daha canlı olacaklarını düşündüler. Ne aptallık! Boynuzun hiçbir şekilde ilaç etkisi yok. Üstelik gergedan boynuzu ineğinki gibi kemikli değil. Daha çok sıkıca sarılmış saça benziyor. İlaç sanılan şey yalnızca toz haline getirilmiş saç!

Buna karşın avcılar sırf boynuzları uğruna gergedanları öldürmeye devam ediyorlar. Gerisini de çürümeye ya da akbabalar gibi leş yiyen hayvanlara bırakıyorlar.

Gergedanların sayısı gün geçtikçe azalıyor. Böyle giderse onlar da soyu tükenmiş hayvanlar sınıfına katılacaklar. Ve gelecek kuşaklar onu, yalnızca fotoğraflarda görebilecekler.

Oysa dünyamızda gözden çıkarabileceğimiz tek bir canlı türü bile yok. Bu nedenle artık, bir tonluk gergedanlarla dost olmayı öğrenmemiz gerekiyor!

▲ *Yavru gergedan doğduğunda, 22 kg ağırlığında ve 50 cm uzunluğundadır. Doğumdan hemen sonra kalın bacaklarının üzerine kalkıp ayaklarının üzerinde durabilir.*

SORU SORMASINI BİLMEYEN ÇOCUK

Yazan: Adnan ÇAKMAKÇIOĞLU **Resimleyen:** Ahmet KESKİN

Burcu kapıyı açtı. Az ileride çocuklar vardı. Koşarak yanlarına gitti. Ali ile Murat atlama yarışı yapıyorlardı.

Burcu onlara baktı.

—Neden uçuyorsunuz?

Murat güldü.

—Uçuyorsunuz denmez, "Neden zıplıyorsunuz?" denir.

Burcu yeniden sordu.

—Neden zıplıyorsunuz?

Bu kez Ali yanıtladı.

—Kim uzağa atlayacak diye yarışıyoruz. Sen de yarışır mısın?

—Ben mi? Ben sizin gibi yapamam ki.

Ali ile Murat bir kez daha zıpladılar. Ali, Murat'tan bir karış daha ileri atlamıştı.

Ali, Burcu'ya gülümseyerek baktı. Burcu bundan hoşlanmamıştı.

—Neden dikkatliyorsun bana?

Ali kahkaha attı.

—Bu sözcükleri nereden çıkarıyorsun Burcu? Dikkatliyorsun denmez, "Neden bana dikkatle bakıyorsun?" denir.

Murat da gülmüştü. Burcu onun güldüğünü görünce iyice kızmıştı.

Murat'a döndü.

—Sen niçin gülmekliksin?

İki çocuk bir kahkaha daha attı. Murat çok gülüyordu.

—Öyle denmez. "Neden bana gülüyorsun?" diyeceksin. Sana bunları kimse öğretmiyor mu?

Burcu yere baktı.

—Benim okutakım yok.

—Burcu okutak ne demek? Yoksa kitap mı demek istiyorsun?

Burcu başını salladı. Bu onun kitap demek istediğini anlatıyordu. Ali elini Burcu'nun omuzuna koydu.

—Burcu sen konuşmasan iyi edersin.

Burcu yan yan baktı. Belki de konuşmasa bu potları kırmazdı.

Başını salladı. Artık olur olmaz yerde soru sormayacaktı.

—Ya da iyi bildiğin soruları sor. O zaman sana kimse gülmez.

Koşarak eve giden Burcu kocaman bir lastik topla döndü.

—Oynatalım mı?

Ali yine tersledi.

—Burcu, bilmediğin sözcükleri neden kullanıyorsun? "Top oynayalım mı?" demelisin. Anladın mı?

Burcu yine bir pot kırmıştı.

Bu çocuklar da fazla oluyordu.

—Neden karışıyorsunuz bana?

Murat yaklaştı. Sesi daha yumuşak çıkıyordu.

—Burcu kardeşim, biz senin gülünç duruma düşmeni istemiyoruz. Senin böyle konuşman bizi üzüyor. Neden böyle yapıyorsun?

Burcu kızmıştı. Hemen topu kaptı. Evin arkasına doğru koşmaya başladı. İki çocuk arkasından bakakalmıştı.

—Bırak gitsin. Yine gelir o.

Ali yere oturdu. Burcu'nun döneceğini biliyordu. Onun için ardından koşup topu istemedi. Murat da Ali'nin yanına oturdu.

—Ne tuhaf kız şu Burcu. Bu garip sözcükleri nasıl da uyduruyor?

İki çocuk ellerine geçirdikleri küçük çakıl taşlarını az ilerideki teneke kutuya atmaya başladılar. Hiçbir taş kutuya dokunmadan öteye beriye gidiyordu.

Ali eline on taş aldı.

—Sen de on taş al. Kim çok vurursa o kazanacak.

Murat baktı.

—İyi ama ne kazanacak?

—Bir portakal. Evden alır getiririz. Kabul mu?

—Kabul.

Burcu, derenin kenarına gelince durdu. Bu küçük bir dere idi. Suları şırıldayarak akıyordu. Kenarı boyunca kırmızı ve killi bir toprak uzuyordu.

Burcu eğildi. Topunu suyun kenarına bıraktı. Hoşuna giden kırmızı topraktan bir yumak aldı. Toprak yumuşaktı. İki eliyle bastırdı. Yuvarladı. Onu önce bir top şekline soktu. Sonra uzattı. Ucunu bilye gibi yuvarlaklaştırdı.

—İnsan taşına benzedi.

Kendi kendine konuşuyordu. Birden pot kırdığını anlamıştı. Ama yanında gülen, alay eden kimse yoktu. İnsan taşı kulağına bir tuhaf geliyordu. Kullanması uygun sözcük ne olabilirdi? Taştan insanları parklara koyuyorlardı ya. Ama onların adı heykel idi. Burcu kimsenin düzeltmesine bu kez meydan vermeden söylendi.

—Bunu çamur heykel yapacağım.

Gelin görün ki, su kenarına bıraktığı top, hafif bir esinti ile dereye yuvarlanmıştı. Gidiyordu. Burcu onu, az ileride, açılmışken ancak görebilmişti.

—Top... Topum ayrılıklaştı.

Bu sözde de bir tuhaflık vardı.

Ama onu düşünecek zaman mı vardı? Hemen kalkıp koştu. Dere boyunca gidiyor, topa bakıyordu. Aksine onu almak gittikçe de zorlaşıyordu. Çünkü artık köpüklü sularla birlikte sürükleniyordu.

Ne yapmalıydı? Suya giremezdi. Derindi. Bir çubukla onu kenara çekmeye çalışmalıydı. Yerde duran uzun sopayı aldı. Uzattı. Sopanın ucu, topa ulaşamıyordu. Ama önündeki iri taşa sıçrasa ona yakınlaşabilirdi. Öyle yaptı. Bir sıçrayışta taşa çıktı. Bu kez sopayı uzatıp topu iki taş arasına sıkıştırmayı başardı. Şimdi ne yapacaktı? Top olduğu yerde dönüyordu.

Eve mi gitseydi? Yoksa Murat'la Ali'ye mi haber verseydi? Biraz düşündükten sonra çocuklara haber vermeyi uygun buldu. Hemen çocukların bulunduğu arsaya koştu. Ali onun geldiğini görmüştü.

—Demedim mi? İşte geliyor.

Murat ile Ali beklediler. Burcu heyecan içindeydi.

—Çabuk gelin. Topum kaçırıldı. Derede sulanıyor.

Ali kahkahayı attı.

—Sulanıyor mu? Burcu bu da yeni bir sözcük mü?

Burcu Ali'yi çekti.

—Çabuk olun, topumu kaçıracaklar.

—Topun nerede?

—Derede.

—Haaa... Dereye düştü, su aldı, götürüyor. Sen de bize geldin. Bu topu sudan çıkarmamızı istiyorsun. Öyle mi?

Burcu bu kez Murat'ın koluna asılmıştı.

—Öyle. Çabuk gelin.

Burcu önde, çocuklar dereye doğru koşmaya başladılar. Suyun kenarına geldiklerinde top yerinde dönüp duruyordu. Burcu yere attığı çubuğu alıp Murat'a uzattı.

—Kazıkla onu.

Murat birden gülmeye başladı.

—Kazıkla mı? Burcu hiç kazıkla denir mi? Topumu kurtar desene.

Ali taşa sıçramıştı.

—Uzatın şu çubuğu.

Ali uzanan sopayı aldı. Topa yukarıdan aşağı doğru vurdu. Top önce suya girdi. Çıkınca da zıpladı. Dere aşağı gitmeye başladı. Ali topun önünü kesmişti. Yavaş yavaş onu kıyıya çekti. Uzanarak aldı.

—Al bakalım topunu.

—Teşekkür ederim.

Ali ile Murat geri döndü. Bakalım onları top oynamaya çağıracak mıydı?

Burcu arkadan bağırdı.

—Hey... Bekleyin beni. Siz toplatmak ister misiniz?

Ali ile Murat birbirine baktı.

—Ne toplatacakmış?

—Bilmem.

Burcu koşarak yanlarına geldi. Elindeki topu uzatıyor ve gülümsüyordu.

—Toplatalım mı?

—"Top oynayalım mı?" demek istiyorsun Burcu?

Burcu başını salladı.

—Ama onun için ne diyecektin? Bir kez de sen söyle.

—Top oynayalım mı?

İki çocuk bu yanıtı beğenmişti. Burcu'yu alkışladılar.

—Oldu bak, ne güzel söyledin. Elbette oynayacağız. Haydi arsaya.

Üç çocuk arsaya geldikleri zaman Ayşe'nin eğilmiş, bir şeye baktığını gördüler.

Murat yaklaşınca sordu:

—O ne Ayşe?

Ayşe elindeki bir küçük çubukla yerde yatan yavru bir kuşun kanadını okşuyordu.

—Zavallı, baksana uçamıyor. Şu ağaçtan düşmüş. Yuvası orada. Annesi de onu yerden alıp yuvaya çıkaramıyor.

—Annesi nerede?

Ayşe daldaki serçeyi gösterdi.

—Baksana nasıl bağırıyor.

Burcu ile Murat yavrunun yanına çöktüler.

—Zavallı! Daha çok küçük.

Burcu sordu.

—Kanatlarını daha almamış mı?

Ayşe başını çevirip Burcu'ya baktı. Ali gülüyordu.

—Kanat alınır mı be Burcu? Kanat çıkar. Vücudundan çıkar. Onun daha kanadı çıkmamış.

Ayşe döndü.

—Bunu yuvasına nasıl koyacağız?

Ağaç yüksekti. Bu bir akasya ağacı idi. Arsanın kenarında yükseliyordu. Açtığı zaman beyaz salkım çiçeklerinin kokusu doldururdu sokağı. Ali Murat'a baktı.

—Murat, sizde uzun merdiven vardı değil mi? Onu getirebilir miyiz?

Murat başını salladı.

—Hemen. Ama yuvaya kadar yetişemez ki.

—Olsun. Büyük dala kadar çıkarsam oradan yukarı tırmanabilirim.

Biraz sonra yavru kuş yuvasına konmuştu. Burcu bundan çok mutlu olmuştu.

—Yavru annesinden dayak yer mi?

Ali bunu duymamıştı. Çocukların güldüğünü yukarıdan işitmişti.

—Neden güldünüz?

Murat yukarı seslendi.

—Söyle de kuş yavrusunu dövmesin.

Ali de bir kahkaha attı. Merdivenden inerken bağırdı.

—Söyledim. Dövmeyecekmiş.

Çocuklar yine güldü. Burcu kendisi ile alay edilmesine çok kızıyordu.

Hemen topunu aldı. Koşarak dere kenarına gitti. Topu uzaklara fırlattı. Birden gözüne oraya bıraktığı heykel takıldı. Eğilip aldı.

—Sen de mi beni bekliyordun taş insan?

Sonra etrafına bakındı. Kimse yoktu. Kahkaha ile gülmeye başladı.

—Taş insan denir mi be? Çamur heykel diyecektim.

Top dere suları ile çoktan uzaklaşmıştı.

Burcu çocuklara heykelini göstermek üzere arsaya doğru koştu.

Yazan: Adnan ÖZYALÇINER **Resimleyen:** Nazan ERKMEN

Draman'daki küçük ev satılınca büyük bir konağa taşındık. Geniş bir bahçenin içinde dört katlı kocaman bir yapıydı. Bahçe ağaçlıklıydı. Ağaçlar hem büyük hem sıktı. Ama bahçe pis ve bakımsızdı. Bozulmuş çiçek tarhlarının ortasındaki top şimşirler kelleşmişti. Yarısı yıkık bir kameriye ile çatısı olmayan bir bahçıvan kulübesi vardı bahçede.

Konak, neredeyse çökecek gibi yıpranmıştı. Oda oda kiraya verildiğinden oldukça kalabalık ve gürültülü bir yerdi. Ana kapı, sabah, akşam ardına kadar açık dururdu. Giren çıkan pek belli olmazdı. İrili ufaklı bir çok çocuk bahçede cirit atıyordu. Bahçede bir tek gizli köşe, sığınılacak bir yer bırakılmamıştı. Saklambaç oynanacak, yalnız kalınacak hiçbir köşesi yoktu. İçerdeyse çocuklar, geniş tahta merdivenlerden gürültüyle inip çıkıyor, trabzanlardan kayıp duruyorlardı. Onun için trabzanlar pırıl pırıl parlıyordu. Konağın cilalı kalan tek yeri merdiven trabzanlarıydı.

Konakta her katın geniş sofaları vardı. Kiracılar, özellikle kadınlar bütün günlerini bu sofalarda birlikte oturarak, sebze ayıklayıp dedikodu ederek ya da kavgaya tutuşarak geçirirlerdi. Çoğunlukla çocuklarının yaramazlıkları yüzünden birbirlerine giriyorlardı. Annem, onların hepsine çok kızıyordu. Bu yüzden de konağın yaramaz çocuklarıyla oynamaya pek bırakmıyordu.

Bizim odamız en üst katta, konağın yöneticiliğini yapan ailenin yanındaydı. Burada başka kiracı yoktu. Yönetici aile, tanıdık olduğundan bizi kendi katlarındaki bir odaya yerleştirmişti.

Burası aşağı katlara hiç benzemiyordu. Yıpranmış yaldızlı koltuklar, tozlu kesme aynalar, kurtlu ceviz masalar, cilası uçmuş konsollar, işlemeyen duvar saatleri, altın işlemeli masa saatleri, bir yanıyla dökülmeye başlamış her türlü ıvır zıvır buradaki sofaya yığılmıştı. Halılar dürülüp duvarlara dayanmıştı. Alt katlardaki sofalar onun için çırılçıplaktı. Hepsi buraya taşınmıştı.

Annem, yöneticilere konukluğa gittiğinde kızkardeşimle ben bu sofada oturur, yığıntı eşyaların arasında oynardık. Başka hiçbir yerde bundan güzel saklambaç oynanamazdı. Koltukların altına saklandığımızda ipek püsküller, burnumuzu gıdıklardı. Burnumuz gıdıklanınca hapşırırdık. O zaman yerimiz belli olurdu. Hapşırmasak kimse kimseyi bulamazdı. Annem onlara çok sık gitmiyordu. Annem götürmeyince de oraya giremezdik. Sofanın renkli camlı büyük kapıları hep kapalı olurdu. Ayrıca konağın kalın kadife perdeleri yalnız bu sofanın pencerelerinde asılı kaldığından içersi sürekli karanlıktı. Kapıları açık bulsak da tek başına girmekten korkardık.

Bizim taşındığımız oda, camlı kapıyla kapatılan sofanın dışında bulunan büyük bir odaydı. Merdivenin başındaydı. Önünde küçük, dar bir aralık vardı. Aralığın bitimindeki kapı, yüznumaraya açılıyordu. Yüznumara da küçük bir aralık gibiydi. El yıkama musluğuyla kocaman taşlı, ayak basacak yerleri yüksek, deliği çukur kadar geniş bir helası vardı. Ağır takunyalarla giriliyordu içeri. Hep ıslaktı. Amonyak kokuyordu. Burada insanın etine yapışan küçük sinekçikler ürüyordu. Geceleri, karanlık olduğu için oraya yalnız gidemezdik. Annem götürürdü. Delikten büyük büyük fareler çıkıyordu. O yüzden gündüzleri de yalnız gitmeye korkardık. Burayı yanlarına taşındığımız insanlarla birlikte kullanıyorduk. Annem de en çok buna bozuluyordu. Çünkü yüznumara kapısında ya sıra bekleniyor ya da içersinin çabucak boşaltılması gerekiyordu. Taşındığımız oda için annem, "Eskiden burası hizmetçi odasıymış" diye kızarak yakınıyordu.

Oda çok büyüktü. Küçük evimizden getirdiğimiz eşyalar, odanın ortasında yitip gitti. Odanın bahçeye köşelemesine bakan iki yüzü yerden tavana kadar yükselen pencerelerle

kaplıydı. Eski evin perdeleri, alt camları bile örtmedi. Annem, çoğunu gazete kâğıdıyla kapattı. Odanın içinde büyük bir yüklük vardı. Yüklüğün bir bölümü mutfak, bir bölümü de yatak yorganların konulduğu dolap oldu. Getirdiğimiz kilimler, odanın tabanını örtmeye yetmedi. Bir iki yere parça muşambalar, palalar serildi. Gene de çıplak kaldı oda. Şilte ve sedirlerle oturacak yerler yaptık. Yer yatağında yatıyorduk. Annemle babam birinde, kızkardeşimle ben birinde. Yemeklerimiz, pompalı gaz ocağında yüklüğün içinde pişiyordu. Annem bizi, odanın ortasında, kocaman bir çamaşır leğeninin içinde yıkıyordu.

Oda, çok güneş alırdı. Annem beni sabunlayınca leğenin içinden kaçar, odanın ortasındaki güneşli yerde küçük bir yerli gibi bağırarak zıplayıp dururdum. Annem, "Gel buraya" dedikçe, çığlık atarak odayı dört dönerdim. Yıkanma sırası bekleyen kızkardeşim beni böyle görünce gülmekten kırılırdı. Annem, o zaman, "Yeter artık!" diye bağırarak çömelik oturduğu leğenin başında, sabunlu kolunu yüzünden geçirir, gözleri yandığı için de az sonra yanaklarından yaşlar süzülmeğe başlardı. "Ne olursa olsun satmayacaktık evimizi" derdi. Gene de neden ağladığını bir türlü kestiremezdik. Bu durumda ikimiz de hemen susardık. Annemizi yanaklarından öperek bir daha yaramazlık yapmayacağımıza söz verirdik. Onu gıdıklayarak güldürürdük.

Kızkardeşimle benim konaktan hiçbir şikayetimiz yoktu. Taşındığımızda yaz başlamıştı. Benim okulum tatildi. Kızkardeşim daha okula gitmiyordu.

Geldiğimizin ikinci günü, konağı, bahçeyle birlikte baştan başa dolaştık. Konağın içinde kendimize göre yerler bulduk. Loş merdiven altları. Bir odadan ötekine geçilen iki kapılı dolaplar. Bahçedeyse ilginç birşey yoktu. Konaktaki çocuklar, büyük ağaçların tepesinden deniz görünüyor diye bizi kandırmak istediler. İnanmış göründük. Ama ağaca çıkmak istemiyorduk. Korkaklığımızın belli olmaması için:

"Babam bizi her hafta Florya'ya götürüyor" diyerek işin içinden sıyrıldık.

Ertesi gün, konağın bulunduğu sokağı gezdik. Karagümrük'ten Draman'a inen bir caddeydi burası. Cadde, arnavut kaldırımı döşeliydi. Bakımlı bir sokaktı. Cadde üstünde bir iki tahta evle pancurları kapalı pembe bir konak daha vardı. Bizimkinden hem daha sağlam, hem daha yeniydi. Sahipleri yazlığa gittiklerinden kışa kadar kapalı kalırmış. Yaz boyunca da, sokağın gölgelik yönünde olduğundan, büsbütün karanlıkta kalıyordu. Dört yanı sıkı sıkıya kapatılmış olan bu konak, yaşlı sahibi içinde ölüp kalmış gibi, insanın içinde bir burukluk uyandırıyordu. Yoksa cadde işlekti. Bütün gün, gürültü eksik olmazdı. Aydınlık, canlı bir yoldu.

Konağın karşısında bir arabalık vardı. Orası da güneş almadığından karartık olurdu. İki kanatlı büyük tahta kapısı bütün gün kapalıydı. İçinde ne olduğunu bilmiyorduk. Çocuklara soralım dedik. Hiçbiri oralı olmadı. Fazla bir şey bilmediklerini söylediler. Bizi, yıkık bahçıvan kulübesinin duvarına tırmanmaya çağırdılar. Gitmedik. Yukarı çıkıp durumu anneme anlattık. Acaba o bir şeyler biliyor mu diye sorduk. Annem, kurnazca gülümsedi bize.

—Kolayı var, gidip bakalım, dedi.

İkimiz de çok şaşırdık. Annem bizi alıp ev sahibimizin odasına götürdü. Pencerenin önüne oturttu.

—Buradan bakınca arabalığın içi olduğu gibi görünür, dedi.

Gerçekten de öyleydi. Arabalık, buradan kuşbakışı görünüyordu. Arabalığın köşelemesine iki duvarı üstü kiremit örtülü bir sundurmayla çevriliydi. Orada iki at vardı. Ortası boş bir avlu gibiydi. Orada da kırmızı boyalı oku havaya kalkık körüklü siyah bir fayton duruyordu.

İkimiz de sevinçle aşağı koştuk. Arabalığın kapısını ittik. Acılmadı. Ka-

lın tahta kapıyı yumrukla, tekmeyle dövdük. Açan olmadı. O zaman orada durup arabalığın kapısının kendiliğinden açılmasını, arabanın dışarı çıkmasını boşuna bekledik.

Arabayla atları görmüştük ama bu sırrımızı kimseye açmadık.

Bir hafta boyunca, sabah, akşam konağın sokak kapısında oturup arabalığı gözledik. Arabanın ne zaman dışarı çıktığını, ne zaman geri döndüğünü bir türlü öğrenemedik. Sonunda, bir sabah erkenden, arabalığa gitmeye karar verdik. Herkes uykudayken kalktık. Konağın upuzun merdivenlerinden sessizce aşağı indik. Ortalık daha yarı karanlıktı. Sokak boştu. Arabalığın kapısına heyecandan, sabahın serinliğinden titreyerek yaklaştık. Arabalığın kocaman kapısı yarı aralıktı. Hiç düşünmeden içeri girdik. Hemen faytonun arkasına gizlendik. Yukarıdan gördüğümüz iki at içerdeydi. Ortalık kuru saman kokuyordu. Atlar, sundurmanın altındaki yemliğe başlarını sokmuşlar, hırt hırt diye sesler çıkararak yemlerini yiyorlardı. Atlardan biri kır, biri doruydu. Yukarıdan baktığımızda renklerini tam ayıramamıştık. Arabacı ortalıkta yoktu. Zaten onu görmemiştik. Onun için tanımıyorduk. Birden, arkamızdan biri gelip ikimizi de ensemizden yakaladı. İkimiz de korkudan bir anda buz kestik. Kalın bir ses:

—Siz kimsiniz? diye sordu.

Aynı anda ikimizi de kendine döndürdü. Daha önce görmediğimiz arabacı olmalıydı bu adam. Yanında bir kova su duruyordu. Bizi dışardan su getirirken yakalamıştı demek. Arabalığın kapısını da su taşıdığı için açık bırakmıştı. Arabacı, kara kasketli, ince bıyıklı, esmer yüzlü biriydi. Suratını asarak güleçliğini saklamaya çalıştığı belli oluyordu. Gözlerini yüzümüze dikti. Sesini sertleştirmek için iki kez öksürdü.

—Söyleyin, ne işiniz var benim ahırımda bakalım, diye konuştu.

Korkumuz hafiflemişti.

—Hiç, dedim. Atların yanına geldik. Onlara bakıyorduk.

Yüzünün asıklığı silinip gitmişti.

—Sizi buralarda daha önce hiç görmedim.

İkimiz birden sevinçle:

—Biz yeni taşındık, diye bağırıştık. Konakta oturuyoruz.

—Öyleyse benimle gelin.

Bizi, atların yanına götürdü. Onları sevdirdi. Sonra su kovasını kızkardeşimle bana verdi. Bir de sünger uzattı. Arabayı temizlememizi söyledi. Biz, arabanın tozunu toprağını alırken o atları hazırladı. Koşumlar hazır olunca da atları arabaya koştu. Araba pırıl pırıldı. Atların ikisinin de başlarının iki yanından renkli püsküller sarkıyordu. Şimdi her şey tamamlanmıştı. Arabacı, bizi kollarımızdan tutup arabacı yerine yanyana oturttu. Sonra bir sıçrayışta kendi de yanımıza oturdu. Dizginleri kavrayıp atların başını çevirdi. Araba, avluda, kendi çevresinde dönerek kapının önünde durdu. Artık ortalık aydınlanmış, güneş de yükselmişti. Arabacı, bir sıçrayışta yerinden aşağı atladı. Arabalığın tahta kapılarını iki yana açtı. Yerine oturunca dizginleri hafifçe oynatıp kamçıyı havada rüzgârlandırdı. Atlar, başlarını sallayarak arabalıktan sokağa çıktılar. Sokağa çıkınca arabacı, kapıları kapamak için bir daha indi. Yeniden binince atlar yola koyuldu. Arabacı, konağın kapısı önünde arabayı bir daha durdurdu. Açık kapıdan bahçedeki çocuklara el etti. Çocuklar, koşarak gelip arabaya kuruldular. Hepsi şaşkındı. Böyle bir şey ilk kez oluyordu.

Araba, caddeden bir yan sokağa saptı. Oradan da tramvay caddesine çıktık. Ortası ağaçlıklı, iki yanından tramvayların geçtiği büyük bir caddeydi burası. Burada faytonlar görünmüyordu. Daha çok otomobiller gelip geçiyordu. Faytoncu, sur dışına çıkıp oradan Eyüp'e ya da Rami'ye müşteri götürüyormuş. Orada daha birçok fayton varmış.

Parke döşeli caddede araba tıkır tıkır ilerlerken atlar, düzenli bir biçimde kafalarını sallıyor, onlar kafalarını salladıkça, tepelerindeki çıngırak çın çın ediyor, renkli püsküller, o yana bu yana savruluyordu. Arabacı yerinin iki yanındaki renkli camlı fenerler, güneş vurdukça göz alıyordu. Çevresine lastik geçirilmiş tekerlekler, hem arabayı sarsmıyor, hem de gürültü çıkarmıyordu. Yağ gibi kayıp gidiyorduk yolda.

Arabacı, surlara varmadan Vefa stadının önünde hepimizi arabadan indirdi. Yolculuğumuz burada sona ermişti. Top sahasının arkasından, eve çocuklarla birlikte, yürüyerek döndük. Çocuklar, bize, arabacıyı nereden tanıdığımızı sordularsa da tam bir karşılık veremedik. Asıl, evde annemle babama hangi karşılığı vererek, o sabah dayaktan nasıl kurtulduğumuzu bilemiyorum.

Yolculuk, daha sonraki sabahlarda da aynı biçimde sürdü. Artık evdekilerin haberi vardı. Bütün çocuklar, eskiden, arabanın arkasına takılmaya kalktıklarında arabacıdan yedikleri kamçıların acısını unutmamışlardı. Şimdi arabaya bindirmesini bir türlü anlayamıyorlardı. Arabacının sandıkları gibi kötü bir adam olmadığını söyleseler de bu iyiliği bizden biliyorlardı. Bu da bizi daha çok sevindiriyordu.

Fayton yolculuğu, yaz boyunca, çok eğlenceli geçti. Bir ara, arabacıya, kışın beni okula, faytonla götürüp götüremeyeceğini sordum. Hemen:

—Olur, dedi. Ama bunu sakın ötekilere söyleme.

Nasıl sevinmiştim. Havalara uçtum. Okul arkadaşlarımın yüzüme kıskançlıkla baktıklarını görür gibi oldum. Arabadan çantam elimde, ağır ağır göğsümü şişirerek iniyordum. Fayton, beni bıraktıktan sonra dönüp ara yoldan tramvay caddesine çıkıyor, oradan Edirnekapı'daki işyerine, öteki faytonların olduğu durağa gidiyordu. Bense çocuklara, arabacının annemle babamı gezmeye götürmeye gittiğini söylüyordum. Bizim özel arabacımızdı o. Konak da bizimdi.

Okullar açıldığı gün, fayton, beni almaya gelmedi. Arabalığa gidip baktım. Ne arabacı, ne fayton, ne de atlar oradaydı. Güz rüzgârı, ahırda kalan son samanları oradan oraya savuruyordu.

İki üç gün sonra, buraya iki yük arabası ile iki çift at koydular. Yeni gelen atlar çok sıskaydı. Arabaları, güçlükle çekiyorlardı. Demir tekerlekli yük arabalarıysa sokaktan geçerken gürültüden durulmuyordu. Gübre kokusu, ahırdan bütün sokağa yayılmaya başlamıştı.

Aradan bir iki yıl geçmeden yıkılma tehlikesi olduğu söylenerek konak boşalttırıldı. Bütün kiracıları çıkardılar. Herkes bir yana dağıldı. Biz, aynı mahallede başka bir eve taşındık. Biz taşındıktan sonra, uzun bir süre konak boş kaldı. Dedikleri gibi kendi kendine ne yıkıldı, ne de çöktü. Sonunda sahipleri, kendileri yıktırarak yerine blok apartman yaptırdılar. Artık ne bahçe, ne ağaçlar, ne de arabalık vardı. Arabalık blok apartmanın garajı oldu. Bahçenin yerinde de irili ufaklı birçok apartman yükseldi.

ADNAN ÖZYALÇINER

Öykü yazarı Adnan Özyalçıner, 1934'te İstanbul'da doğdu. İlk öyküsü yayınlandığında 19 yaşındaydı. Öykülerinde kırsal kesimden kente göçen insanları ve onların sorunlarını anlattı. Yazarın son dönem öykülerinde geçmişe özlem sezilir. Özyalçıner, yazınımızda Sait Faik akımı olarak tanımlanan akımın içinde yeralır.

Çocuklara yönelik öyküler de yazan Özyalçıner, "Anıtların Öyküsü" adlı kitabında ülkemizdeki anıtları tanıtır. "Keloğlan ile Köse" adlı kitabı ise bir halk masalından uyarlanmıştır. Çocukları haklarını koruma konusunda uyanık olmaya çağırır.

Kazandığı ödüllerden en önemlileri, 1964 Sait Faik Öykü Ödülü ile 1991 Haldun Taner Öykü Ödülü'dür.

Kırmızı Çini Kâse, Ölümsüzleşen Bahçe, Sabırtaşı Çatladı, Garip Nasıl Okuyacak, Anıtların Öyküleri, Devlet Kuşu, Keloğlan ile Köse; yazarın çocuklara yönelik kitaplarıdır.

Commodore ve siz sınavı kazanırsınız.

Anadolu liseleri ve özel okullara giriş sınavında en büyük yardımcınız Commodore bilgisayar ve onun hazır eğitim programlarıdır.

Commodore, ilkokuldaki dersleri pekiştiren çok sayıdaki hazır program ve özel **Anadolu Liselerine Hazırlık** paket programıyla başarınızı garantiye alır.

Sınavlara Commodore'unuzla hazırlanın. İstediğiniz okulu rahatça kazanın.

Teleteknik
ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Merkez: Rıhtım Cad. Nesli Han 207/2, 80030 Karakoy, Istanbul
Tel: 1-145 13 30 (4 hat) Tlx: 25731 ttlk tr. Faks: 1-145 07 93
Bilgisayar Uygulama Merkezi: Silahhane Cad. Ralli Apt. 59
80200 Teşvikıye, Istanbul. Tel: 1-131 15 50

Commodore

Teleteknik bir KATALA kuruluşudur.
COMMODORE, Commodore Electronics Limited'in tescilli markasıdır.

REKLAMCILIK

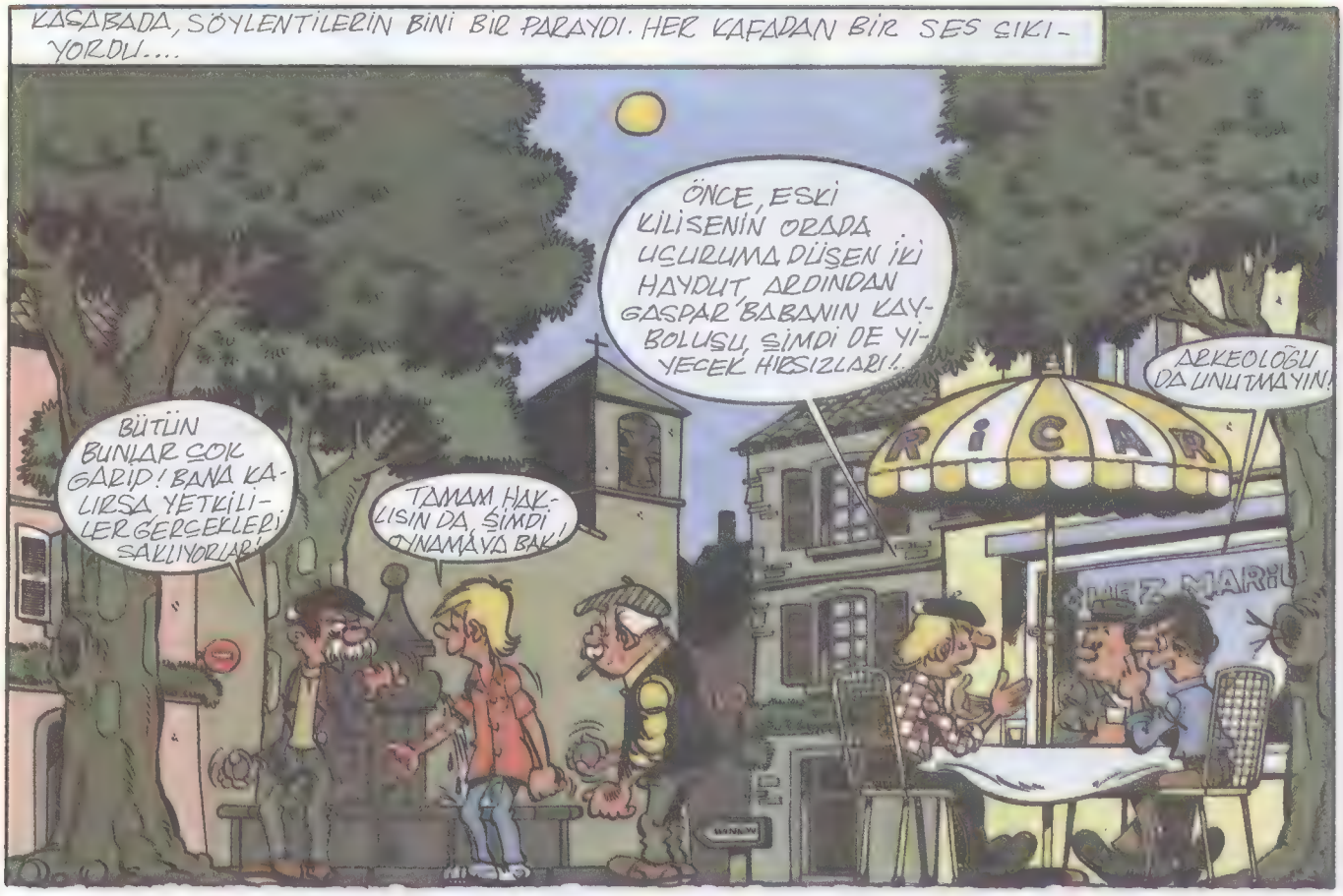
KASABADA, SÖYLENTİLERİN BİNİ BİR PARAYDI. HER KAFADAN BİR SES ÇIKIYORDU....
ÖNCE, ESKİ KİLİSENİN ORADA UĞURUMA DÜŞEN İKİ HAYDUT ARDINDAN GASPAR BABANIN KAYBOLUŞU, ŞİMDİ DE YİYECEK HIRSIZLARI!.
ARKEOLOĞU DA UNUTMAYIN!
BÜTÜN BUNLAR ÇOK GARİP! BANA KALIRSA YETKİLİLER GERÇEKLERİ SAKLIYORLAR!
TAMAM HAKLISIN DA, ŞİMDİ OYNAMAYA BAK!
RICAR
CHEZ MARIUS

NE? HANGİ ARKEOLOG?..
KİLİSEDE ARAŞTIRMALAR YAPAN ADAM! JANDARMANIN SÖYLEDİĞİNE GÖRE, O DA KAYBOLMUŞ!..
CHEZ MARIUS

AYNI ANDA JANDARMA KARAKOLUNDA...
İNSANLAR KAYBOLUYOR VE ORTADA TEK BİR İZ BİLE YOK!
KOMUTANIM, BELKİ DE YARDIM İSTEMEMİZ GEREKİYOR.. FAZLA ADAMIMIZ YOK, BİLİYORSUNUZ!..

İSTEDİM BİLE! BAŞKENTTEN BİZE EN İYİ ADAMLARINI GÖNDERİYORLAR, AKŞAMA BURADA OLUR. AMA SİZ, YİNE DE GÖZÜNÜZÜ DÖRT AÇIN!..
ANLAŞILDI MI?
BLAM
BAŞÜSTÜNE KOMUTANIM!
KOMUTANIM!

NE OLDU? NE VAR?
KOMUTANIM, HASTANEDEN TELEFON ETTİLER!.. KİLİSEDEKİ O İKİ HAYDUT...
EVET! NE OLMUŞ?
KONUŞMUŞLAR! ONLARI UÇURUMA ATANIN BİR MAYMUN OLDUĞUNU SÖYLEMİŞLER!..
HAHAHA!... BİR MAYMUN HA?.. SİZİNLE GIRGIR GEÇMİŞLER! BELKİ DE BİR TİMSAH ATMIŞTIR, HA?
HAYIR KOMUTANIM! DEMİŞLER Kİ HER TARAFI KILLARLA KAPLI BÜYÜK BİR HAYVANDI, TIPKI BİR MAYMUN GİBİ!..
BİR MAYMUN! BİR DE BU ÇIKTI BAŞIMIZA!.. HİÇBİR ŞEY ANLAMIYORUM! BEREKET VERSİN, BAŞKENTTEN ADAM GÖNDERİYORLAR!
NE YAPACAĞIM KOMUTANIM?..
EEE... YAPACAĞIMIZ ŞEY BELLİ: ÇEVREDEKİ BÜTÜN HAYVANAT BAHÇELERİNE TELEFON EDİN... SORUN BAKALIM KAYBOLAN GORİLLERİ VARMIYMIŞ!....
BAŞÜSTÜNE KOMUTANIM!
O SIRADA.....
ÇOCUKLAR, BİRAZ AÇIN ADIMLARINIZI! NASIL GENÇSİNİZ SİZ!..
HİHİHİ!.. KONUŞAN BİR KURTLA DOLAŞMAK ÇOK MATRAK!...
EVET, İSANGREN BAŞKA KURTLARA BENZEMEZ!
SÖYLESENE, KARDEŞİNİN BİR KURDA DÖNÜŞEBİLDİĞİNİ NE ZAMAN VE NASIL ÖĞRENDİN?..
EEE, BAZEN KENDİ KENDİME, ACABA İŞİN ASLI ARA SIRA KARDEŞİME DÖNÜŞEN BİR KURT MU DİYE SORMUŞUMDUR!
İLK KEZİNDE... OH, ÇOK KÜÇÜKTÜM. OYLESİNE OLUVERMİŞTİ. BEŞ YAŞIMDA FALAN OLMALIYDIM. AMA HİÇ ŞAŞIRMADIM. İKİZLERİN BAŞKALARI TARAFINDAN ASLA BİLİNMEYEN MÜTHİŞ SIRLAR PAYLAŞTIKLARI HEP SÖYLENİR, BİLİRSİN!..
AAAH! BENİM DE LEŞLE İKİZ KIZ KARDEŞİM OLSAYDI!..

DİKKAT, BİR GELEN VAR!..
VRRRR!
!! ALLAH KAHRETSİN!! ŞU İŞE BAK! KAYBOLDUM DAĞ BAŞINDA!
AH! ÇOCUKLAR!
?
ÇABUK DEĞİŞ İSANGREN, ÇABUK!..
BEN Mİ? NİYEYMİŞ O?
SELAM UFAKLIKLAR!..
SÖYLESENİZE, AZİZ BİLMEM NE ADINDA BİR KASABA ARIYORUM. HANİ BİRİLERİ KAYBOLUYORMUŞ.. BİLİYOR MUSUNUZ, YOKSA SİZ DE Mİ MERİH'TEN GELDİNİZ, HA?..
HAYIR! EEEE ARADIĞINIZ YER YOL ÜSTÜNDE, BİRAZ DAHA AŞAĞIDA KALIYOR!
SAĞOLUN! HEEY KÖPEĞİNİZ DE ÇOK GÜZELMİŞ!...
ŞEEEY EVET, ÖYLEDİR BAYIM!
GÖZLERİ DE KIRMIZI!.. HİÇ BÖYLE KIRMIZI GÖZLÜ BİR KÖPEK GÖRMEMİŞTİM...
GÖREMEZSİNİZ...
EH, PEKALA, İYİ!.. HADİ BANA EYVALLAH, GÖRÜŞÜRÜZ YİNE!..
GÜLE GÜLE BAYIM!

GARİP BİR ADAM DEĞİL Mİ?
HAYIR BENCE MATRAK BİRİ!...
HER TÜRLÜ SIKTA, HAYVANBİLİM KONUSUNDA TAM BİR CAHİL OLDUĞU KESİN!..
MMMMMMMM!...
OH! TEPEYE, TEPEYE BAKIN!..
HEY, BU GASPAR BABA!..
TUHAF ŞEY! BÜTÜN KASABA ONU ÖLDÜ YA DA KAYBOLDU BİLİYOR!
HEEEY! GASPAR BABA!..
KAÇIYOR!
HAYIR, SAKLANIYOR!
UNUTMA Kİ AKLINI KAÇIRMIŞ DURUMDA!..
HIM!.. SAKLANAN BİR ADAM DELİ OLAMAZ!..
POLİSE GİDİP HAYATTA OLDUĞUNU BİLDİRMEMİZ LAZIM!..
HAYIR! KASABA ÇOK UZAK!.. BENCE ARKASINDAN GİDİP NEREDE SAKLANDIĞINI ÖĞRENELİM!..
İYİ FİKİR UFAKLIK!..
PUFF!.. DÖRT AYAKLA TIRMANMAK KOLAY DEĞİL! İVON'U ÇAĞIRMAK DAHA İYİ GALİBA
MMMM!...

GELDIK, BIR SEYLER GÖREBILIYOR MUSUN?..
HAYIR, YOK !..
AH, EVET, ORADA ! KÜÇÜK BIR KILISE !..
HAYIR, BIR SIĞINAK !.. ISTEDIĞINIZE BAHSE GIRERIM KI, ORADA SAKLANIYORLAR !..
....LAR MI ?..
ELBETTE, GASPAR BABA VE BAHOMET !
IKISININ BERABER OLDUKLARINA EMIN MISIN ?..
IKISI DE AYNI ZAMANDA KAYBOLMADILAR MI ?..
BU DURUMDA, NE YAPACAĞIZ ?..
ARKAMDA DURUN, ORAYA GIDIYORUZ !..
AYNI ANDA ....
EVET EĞER YANLIŞ ANLAMADIYSAM, BIR MAYMUN KILISEYI SOYUYOR VE ARKEOLOJI PROFESÖRÜ OLAN YAŞLI BIR ÇOBANI KAÇIRIYOR, ÖYLE MI ?..
HAYIR, ÖYLE DEĞIL !.. AMA HER ZAMAN YANILDIĞIMA GÖRE, BELKI DE ÖĞLEDIR !..
KOMUTANIM !
YINE NE VAR ?.. MAYMUNU, PROFESÖRÜ VE IHTIYAR ÇOBANI BERABERCE PIŞTI OYNARKEN MI BULDUNUZ ?..
EEE HAYIR KOMUTANIM ! AMA ÇEVREDE BÜTÜN HAYVANAT BAHÇELERI ILE GÖRÜŞÜLDÜ ! HIÇBIRININ MAYMUNU KAYIP DEĞILMIŞ !..
DEMEK KI BIR MAYMUN DEĞIL !.. BELKI DE BIR AYIDIR ?..
BEN DE DÜŞÜNDÜM BUNU, ASKER, IZI BU BAYA GÖSTERIN !...
BAŞÜSTÜNE KOMUTANIM !
HIM, BENIM AYAKLARIM GIBI, KIRKDÖRT NUMARA ! NEREDE BULDUNUZ ?
KILISENIN YAKININDA !.. ISTERSENIZ SIZI ORAYA GÖTÜREBILIRIM !...
EVET EN IYISI BU !.. BEN DE DÜŞÜNMEKTEN KURTULURUM

İSANGREN, DİKKATLİ OL!..
BENİ MERAK ETMEYİN UFAKLIKLAR!.. BURADA BEKLEYİN!..
?
EPEY İLAÇ VE YİYECEK YÜRÜTTÜM KASABADAN.... YAKINDA TAMAMEN İYİLEŞECEKSİN, EVET İYİ OLACAKSIN!..
?
GUURF!..
HAY ALLAH,... BENİ GÖRDÜ, KAÇAYIM!..
HAYIR ... BURAYA GEL!..
GUURF!..
!
ÇOK GEÇ
İİİİİİİİİİİ İİİİİİİİİİH!...
?
YANILMIYORSAM BENDEN KORKUYOR!
KÖTÜ! ŞEY!..

ZOUF!!!
?
SCHTOC
İSANGREN?..
TAMAM TAMAM.. siz ONUNLA İLGİLENİN! BUNA İHTİYACI VAR!..
UUUF, OOOF! BAŞIM!..
MİŞEL!.. BURADA NE ARIYORSUN KÜÇÜĞÜM!?..
?
İSANGREN İNANILIR GİBİ DEĞİL, BAŞINI ÇARPINCA AKLI BAŞINA GELDİ!..
ÖYLE Mİ? İYİ!.. PEKİ ESKİDEN NASILDI? GÜVENLİĞİM İÇİN ŞEKİL DEĞİŞTİRSEM İYİ OLACAK!..
NEREDE... NEREDEYİM BEN?..
BEN SİZE HER ŞEYİ ANLATACAĞIM GASPAR BABA!..
HAYIR.. GEREK YOK.. HERŞEYİ HATIRLIYORUM.. KORİDOR..O YARATIK.. SİZİN BAHOMET DEDİĞİNİZ HANİ... SANKİ BİR RÜYAYDI.. SANKİ BEN BEN DEĞİLDİM!..
7-
SELAM!
SELAM! HİHİHİHİHİHİ!..
EEE, BAHOMET? O NEREDE?..
ŞU TARAFA DOĞRU GİTTİ!..
TANRIM!..

GELECEK SAYI: BAHOMET'İN SIRRI...

© EDİTİONS DU LOMBART

Her hafta 3 akülü araba. Çocuklara! Ülker Çokomel'den.

5 Çokomel ambalajı gönderin, kazanın!

Çokomel'de heyecan başladı:
Bu hafta 5 Çokomel ambalajı gönderen, çekilişe katılacak.
Ve 3 müthiş araba, 3 şanslı çocuğun olacak.

Haydi! Beşleyin Çokomelleri, kaçırmayın arabaları.

PK 30 34472 AKSARAY - İSTANBUL

Her salı çekiliş var!

Çok zarf gönderin, şansınızı artırın. Bu hafta kazanamazsanız, zarfınız gelecek haftanın çekilişine de katılacak. Zarfın üzerine adınız, soyadınız ve adresinizle beraber doğum tarihinizi ve telefon numaranızı da yazın. İlk çekiliş 3 Eylül salı ve sonra her salı.

Unutmayın! Her çekilişte yeni bir şansınız olacak!

Arabaları da güzel!

Tıpkı gerçek araba gibi. Gaza basınca gidiyor. Kontak anahtarı var. Kornalı, vitesli. Elektrik motorlu. Aküsü şarjlı.

ÜLKER

Çokomel

BR Birleşik Reklamcılar A.Ş.

Bu kampanyaya, Birleşik Reklamcılar A.Ş. ve Ülker Gıda San. ve Tıc. A.Ş. çalışanları katılamazlar. Bu kampanya Milli Piyango İdaresinin BODB-1991/1142-7228 tarih ve sayılı izinleriyle düzenlenmiştir

CARETTA'LAR İÇİN ELELE

Akdeniz kıyılarında yer alan Patara, Caretta Caretta'ların yumurtlamak için geldikleri plajlardan biri. Ancak bu sevimli deniz kaplumbağalarının soyu tükenmek üzere. İki liseli arkadaşımız Gürkan, Ece ve biyoloji öğretmenleri Patricia; Patara'da Caretta Caretta'ların korunması ve kurtarılması için çalışmalar yaptı. Arkadaşlarımızın heyecan ve mutlulukla gerçekleştirdikleri bu etkinliği üç sayı boyunca dergimizde okuyabilirsiniz.

İşte sevimli dostlarımız Caretta'ların deniz sefasından bir görüntü

21. yüzyıla yaklaştığımız şu sıralarda teknolojiyle birlikte ilerleyen çevre kirliliği de korkunç boyutlara ulaştı. Hızla gelişen dünya, aynı hızda kaybedilen değerlerimiz ve gittikçe mekanikleşen insanlarımız büyük bir gerçeği gözardı ediyorlar.

"Bu dünya bize atalarımızdan miras kalmadı. Onu bize, bizden sonra gelecek kuşaklar ödünç verdi." Ulusal Çocuk Kurultayı'nın ilk oturumunda, bir kardeşimizin söylediği bu söz bizleri bir kez daha çevre sorunlarıyla ilgilenmeye çağırıyor. Amacımız; ödünç alınan bu dünyayı eksiksiz iade etmek. Hattâ onu daha canlı, daha güzel bir hale getirebilmek.

Dünyada ve ülkemizde bu amaç için çalışan binlerce kardeşimiz var. Hepsinin ideali aynı: Mükemmel bir dünya yaratmak ve bizden sonrakilere de bu mükemmelliğin ışığında, parlak, mutlu ve sağlıklı bir geleceği, gururla teslim etmek. Ve hepsinden önemlisi, o gün geldiğinde "işte ödünç aldığımız bu güzelliği fazlasıyla iade ediyoruz. Şimdi sıra sizde" demek.

İşte, biz de bu ideal için çalışan 3 gönüllüyüz. 16 yaşındayız ve Özel Bilgi Lisesi'nin 2. sınıfında okuyoruz. Biz geçen okul dönemi boyunca biyoloji dersinde "Çevremiz" konusunu işledik. Fakat öğrendiklerimizi uygulayıp sınav kâğıtlarının ve kitapların ötesine taşıyamadık. Çünkü derslerimiz yoğundu ve zamanımız dardı. Okullar kapandıktan sonra biyoloji öğretmenimizden çıkan bir fikir bizleri kitap ve kâğıtların öte-

sindeki daha değişik bir boyuta götürdü. Öğretmenimiz Doğal Hayatı Koruma Derneği'yle konuşmuş. Onların yaz boyunca kendileri için çalışabilecek gönüllülere ihtiyaçları olduğunu öğrenmiş. Öğretmenimiz de bizim bu fırsatı kaçırmayacağımızı ve böyle bir görevin sorumluluklarını seve seve üstleneceğimizi bildiği için bizlere kendisiyle birlikte gönüllü olarak çalışmamızı teklif etti. Cevabımız sizin de tahmin edeceğiniz gibi olumluydu. Böylece hem boş vakitlerimizi değerlendirecek hem de çevre korumaya katkıda bulunacaktık. Duyduğumuz heyecan ve mutluluk görevimiz hakkında bilgi alınca bir kat daha arttı. Üzerinde çalışacağımız konu deniz kaplumbağalarıydı. Hani şu son günlerde adından sık sık söz edilen Caretta Caretta'lar...

Türkiye'mizin, Akdeniz kıyısı boyunca deniz kaplumbağalarının yumurtlama alanı olarak kullandığı tam 17 tane plaj var. Bunların en önemlileri de Dalyan, Dalaman, Fethiye, Patara ve Göksu deltası sahilleri. Bizler bu cennet köşelerden birini seçecektik. Buraya aşağı yukarı her yıl gelen sevimli dostlarımız hakkında yeni veriler toplayacaktık. Soyları tükenmeye başlayan, neredeyse yokolma tehlikesiyle karşı karşıya olan bu şirin canlıların korunması için çalışacaktık. Bu nedenle de kendimize "Çevre Koruyucuları" adını vererek çalışmaya başladık. Çalışma sahası olarak da kendimize Patara sahillerini seçtik.

▲ *Patara'ya vardığımızda bize böyle büyük bir fırsatı veren ailelerimizi de vakit kaybetmeden aradık*

Patara sahillerinin hemen her kayasında denizin büyüsü saklı. Deniz kaplumbağalarının da zevki bizimki kadar gelişmiş olsa gerek. ▼

Burayı seçmemizdeki en büyük etken Patara'da 1988 yılından beri hiçbir çalışmanın yapılmamış olmasıydı. Ve biz 23 Haziran Pazar akşamı saat 20:00'de Patara'ya gitmek için otobüse bindik. Otobüsün merdivenlerinden çıkarken bir tek şeyi düşünüyorduk: İstanbul'un o dumanlı, pis havasından iki haftalığına bile olsa uzaklaşma şansını elde edebilmiş olmanın verdiği mutluluğu ve huzuru... İki hafta boyunca doğayla içiçe olacak, herşeyden önemlisi de doğa için, çevre için çalışacaktık. İşte bütün bu düşüncelerin verdiği rahatlıkla derin bir uykuya daldık. Bir ara hafif bir ürpertiyle uyandığımızda saat 00.03'tü. Torosların eteklerinden geçmekteydik. Gecenin ağır karanlığında, birer siyah gölge gibi görünen Toros dorukları bizleri adeta selamlıyor ve hoşgeldiniz diyordu. Bir daha gözlerimizi açtığımızda ise Patara'daydık. İşte 14 saatlik yolculuk bitmiş ve Patara'ya ulaşmıştık.

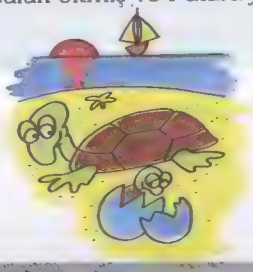

▲ *Bazı kaplumbağaların bıraktığı izler bize çok ilginç geldi. Bunlar fazla oyalanmıyorlar. İki paralel iz bırakarak denize dönüyorlar. Sonradan öğrendik ki bunlar yaşlı ve tecrübeli kaplumbağalara ait.*

▲ *Fotoğraftakilerin, kumdan yapıldığına inanır mısınız? Evet, Patara kumsallarına turistler yapmışlar... Gerçek gibi değil mi?*

▲ *3. kilometrede bir gölgede aldığımız mola, bizim için çok önemli olan bir andı. Kızgın güneşten birkaç dakikalığına bile kurtulmak insanı gerçekten çok rahatlatıyor.*

Patara, uçsuz bucaksız bir sahil. Sabahın ilk saatlerinde, üzerinde binlerce ışığın oynaştığı, bembeyaz köpüklü, berrak bir deniz, dumanlı yüksek dağlar ve alabildiğine uzanan zümrüt yeşili tarlalarıyla adeta cennetin bir köşesi. Şöyle de diyebiliriz. Ülkemizin el değmemiş, her tür yapılaşmadan uzak ve tarihi özelliklerini tümüyle koruyan bir köyü.

Soyu tükenmeye başlayan dostlarımız için çalışacağımız yerin en kısa tarifi bu . Aslında burayı anlatmak imkânsız. Çünkü Patara'nın büyüsü, yaşamadan anlanacak, hissedilecek gibi değil. Hele bu güzellikler arasında çalışmanın insana verdiği sonsuz zevk ve bir yerlerde sizden yardım bekleyen Caretta Caretta'ları kurtarmak için hiç durmadan çalışmak, çalışmak...

Biz de her ne kadar yaşamadan anlaşılması imkânsız olsa bile sizleri oraya götürmeye ve her anı bütün heyecanıyla sizlere yaşatmaya çalışacağız. Bu arada deniz kaplumbağalarının yaşayışı ve korunması hakkında sizlere son derece ilginç şeyler anlatacağız. Öyleyse bizi okumaya devam edin.

Bir dahaki sayıda görüşmek üzere.

Çevre Koruyucuları

▲ *Öğleden sonraları plajda bilgi verdiğimiz turistlerden yakın ilgi görmek bizi gerçekten rahatlatıyordu.*

İpana Çocuk'tan

hepimize armağan var!

100.000 okul seti

Başlıyooor!

İpana Çocuk'un armağanı çoktan hazır: Tam **100.000** öğrenciye birer okul seti! Okul setinde neler yok neler: Silginiz, kalemtıraşınız, cetveliniz, kalem...hem de basıldıkça "tık tık" kalem ucu çıkanlardan. Sonra... haftalık ders programı, çıkartmalar... Diş fırçanız bile var!

Armağanımız, 2 İpana Çocuk kutusu yollayan, ilk **100.000** öğrenciye... Kutuları önce siz gönderin, sınıfın en güzel setine önce siz sahip olun!

Yeni ders yılında hepinize başarılar!

Haydi, katılmak çok kolay!..

Yırtılmamış, sağlam 2 İpana Çocuk kutusunu bir zarfa koyup, **P.K. 259 Mecidiyeköy 80313 - İstanbul** adresine gönderin...Okul Seti'ni kazanın! Armağanınız adresinize gönderilecektir. Zarfın arkasına, adınızı-soyadınızı, doğum tarihinizi ve açık adresinizi yazmayı unutmayın olur mu ?

Son Katılma Tarihi : 30 Eylül 1991

rpm/radar cdp europe

ipana ÇOCUK

diş macununuzu biliyoruz

"Okul Seti"niz 2 İpana Çocuk'a!.. Kutuları çok yollayın, çok kazanın!

Kampanyaya, İpana Çocuk'un üretim, dağıtım ve tanıtımında çalışanlar katılamazlar
Bu kampanya Milli Piyango İdaresi'nin 15 Ağustos 1991 tarihli ve BODB-1991/1166-7451 sayılı izni ile düzenlenmiştir

BİL BULEĞİM

ÇİZ GRUPLA

1

İki düz çizgi ile, kutu içerisindeki hayvanları dört gruba ayırın. Her gruba düşen canlıların özelliklerinin ortak olması gerektiğini unutmayın.

2

İki düz çizgi kullanarak, üçgen içerisindeki canlıları, et yiyiciler, bitki yiyiciler, hem et hem bitki yiyenler ve çürütücüler olmak üzere dört gruba ayırın.

BİL BUL EĞLEN

Kumsala her inişimde, eski arkadaşlarımı görürüm. Yeni birileriyle de mutlaka tanışırım. Bazan, kıyıdaki kayalıklara tırmanırım. Bazan da kumsalda oynarım. Ve zaman zaman da, çamuruyla harikulâde oyunlar oynadığım bataklığa giderim. Buralara her gidişimde, farklı türde hayvanlarla dost olurum. Fakat eve döndüğümde, hangi hayvanı nerede gördüğümü anımsayamam. Sayfada denizde ve deniz kıyısında yaşayan bazı hayvanların resimleri var. Resimlerini gördüğünüz hayvanların, nerede yaşadığını, tabloya doğru olarak yazabilir misiniz?

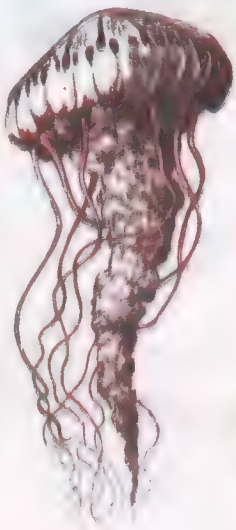
PELTE BALIĞI

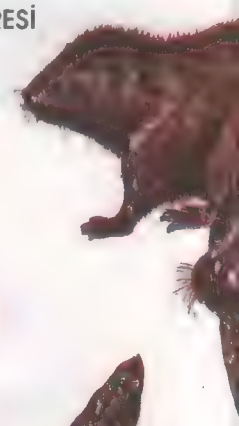
MİSK FARESİ

KİM NEREDE?

DENİZ KAPLUMBAĞAS

TİMSAH

DENİZ T

BALABAN KUŞU

KEMANCI YENGEÇ

MAVİ BALIK

KARABATAK

PUFİN

KAYALIK SAHİL	KUMSAL	BATAKLIK

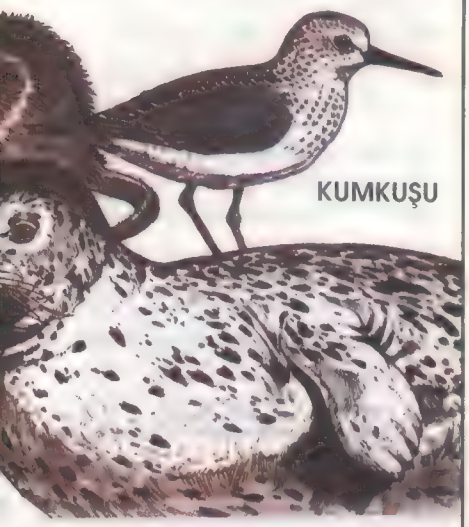

KUMKUŞU

AYIBALIĞI

RAĞI

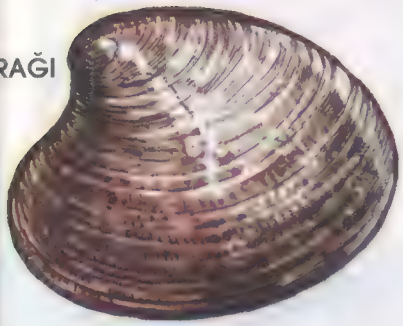

SPER SİNEĞİ

İSTAKOZ

BUNLAR NEDİR?

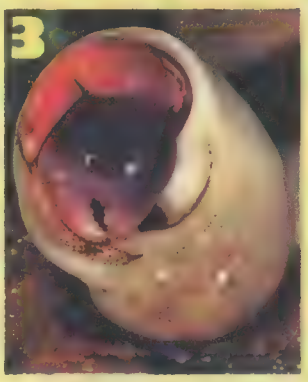

ÇİÇEKLİ YORGANIM

Bir çiçekli yorganım olsa
Bütün dünya çocuklarını örtsün
Onları sımsıcak tutsun isterdim

Bir çiçekli yorganım olsa
Bütün kötülüklerin üzerini örtsün
Yok olup gitsinler isterdim

Bir çiçekli yorganım olsa
Bütün bunları yapabilsin isterdim

Işıl Feyza ARACI/İSTANBUL

SELMA

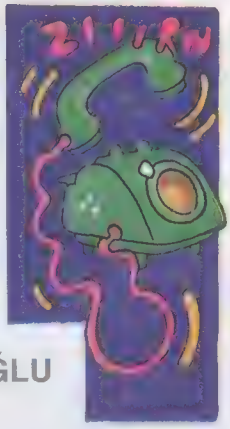

Selma pastanede
Annesi alışverişte
Selma evi aradı
Annesi evde yoktu
Selma korktu, ağladı
Babasını aradı
Babası şöyle dedi:
—Annen alışverişte
Selma rahatladı
Ağlayacak ne vardı?

Ayşe BOYACIOĞLU /KASTAMONU

YAĞMUR YAĞARKEN

Minicik bir damlayla
Başlar birden yağmur
Camlarda tıkır tıkır
Başlar birden yağmur.

Yağmur bazen hızlanır
Herşey yağmura karışır
İnsanlar evlere koşar
Kuşlar yiyecek arar

Karıncalar yuvalara
Çocuklar eve koşar
Bazen de kar yağar
Güzeldir yağmurlar

Bazen hüzünlü
Bazen neşeli
Bazen dertli
Bazen ümitli
Bazen de çok neşeli
Güzeldir yağmurlar

Yağmurları severim
Bazen nefret ederim
Bazen de sevinirim
Güzeldir yağmurlar.

Itır TAN/İSTANBUL

UMUT

Yalnızsan
Yalnızım diye yakınma
kendini oyala
kendine arkadaş bul
konuş onunla
Olmadı mı küçük dostum?
Üzülme
Sen varsın
sen kendine arkadaşsın
düşün sen de kalbindeki küçük dostunu
duydun mu sana ne söylediğini
unutma
O senin hayatındaki herşeyi
başarmana yardım edecek
sakın korkma
sarıl umuduna

Deniz ÖZÇÖMLEKÇİ/MANİSA

Diş Perisi

Benim adım Atilla. Ben diş doktorundan korkan çocuklara çok kızıyorum. Çünkü diş doktorları bizi hiç incitmez.

Ben de bir süre önce diş doktorundan korkuyordum. Dişlerim çürüdüğü için Ebru ablam beni diş doktoru Sinan ağabeye götürdü. Sinan ağabey şakacı biriydi. Benimle de çok ilgilenmişti. Ben de bu korkumu onun sayesinde yendim.

Üstelik dişleri çekilen çocuklar dişleri çekildikten sonra onların neye yaradığını, kendileri uyurken diş perisinin onları ziyaret ettiğini bilmiyorlar.

Uyumadan önce eğer çekilen dişimizi yastığımızın altına koyarsak biz uyurken diş perisi gelir, dişimizi alır. Onun yerine para bırakır. Topladığı bütün dişleri bir araya getirerek diş ülkesine götürür. Orada dişlerimizden çocuklara oyuncaklar, yuvalar, evler yapar.

Diş doktorlarından korkmayalım. Ve sık sık diş doktoruna giderek çekilen dişlerimizi, diş ülkesindeki çocuklara diş perisiyle birlikte gönderelim.

Atilla BAYBARA/İSTANBUL

SONGÜL DANGIR ▶

FİLİZ TEKİN ▲

◀ TUĞRUL ATAK

KEL HASAN

Çizen: Burhan BOLAN

HEEEY ÇOCUKLAR! BU SANDALYELERDE

İSTER YARIŞIN, İSTER OYNAYIN!

URAN MOBİLYA YETKİLİ SATICILARI

İSTANBUL

KIZILTOPRAK
CAPELLO TASARIM ÜRETİM
Tel: 337 29 07

BAKIRKÖY
BAŞAK MOBİLYA DEKORASYON
Tel: 571 77 15

ŞİŞLİ
URAN MUTFAK
Tel: 147 21 64-148 74 19

MODOKO
NO 85
Tel: 314 30 34-314 12 95

ZİVERBEY
ÇAMDAN MOBİLYA
Tel: 336 62 53

PENDİK
DUMANKAYA YAPI MALZEMELERİ
Tel: 354 20 31-32

GÖZTEPE
TASARIM
Tel: 368 18 21

BAYRAMOĞLU
MİMDEK
Tel: (199) 357 48

FENERYOLU
URAN MOBİLYA
Tel: 347 40 37-348 70 37

ANKARA
KURGU LTD.
Y.Ayrancı Tel: 139 62 46
Kavaklıdere Tel: 127 80 52

İZMİR
YENKUR MÖBLE
Gaziemir Tel: 37 58 98-37 06 61

BURSA
KALEM MİMARLIK VE DEKORASYON
Tel: 33 38 96-33 38 97

ANTALYA
ISPARTA MOBİLYA
Bahçelievler Tel: 12 24 75

AYDIN
BENSU TİCARET
Kurtuluş Mah. Tel: 16 82

BODRUM
PİRAMİT MOBİLYA
Turgutreis Asfaltı Tel: 78 00

uran®
mobilya
Bağdat Cad. 120
Tel: 347 40 37-348 70 37
Feneryolu-İstanbul

AKTİF BANKACILIK

Şimdi gençler çok şanslı! Hepsi GENÇ TELECARD'lı...

TELECARD'ı tanıyor, kolaylıklarını görüyor, ama yaşınız nedeniyle kullanamıyordunuz.

Şimdi Yapı Kredi'de kendi adınız ve kendi imzanızla hesap açacak ve GENÇ TELECARD alacaksınız*.

Şifrenizi yalnız siz bilecek, kendi başınıza para çekeceksiniz. Özgürce, güvenle...

Üstelik dilediğiniz an! Sabah, akşam, hafta sonu, yılbaşı, tatil, bayram.

GENÇ TELECARD... İşte paranız şipşak!

TELE 24'lü bir Yapı Kredi Şubesine geldiniz.
GENÇ TELECARD'ınızı kapıdaki yuvaya soktunuz.
Yeşil ışık yandı, "çıt" kapı açıldı. Şimdi TELEBANKA'yla baş başasınız. Kartı makineye verdiniz... İşte ekranda isminiz!
Düğmelere basın, şifrenizi yazın, işlemlere başlayın.
Para çekin, para yatırın, ne kadar paranız kaldı bir bakın.
Heyecanlı, zevkli, çok kolay!

GENÇ TELECARD'la gençliğe yeni bir hayat!

YAPI KREDİ
"hizmette sınır yoktur"

* 14-18 yaş arası gençler GENÇ TELECARD sahibi olabilir.

M